

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Roma

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 ¹Yu'u nduu' Pablo, te xika' nuu' nuu' Jesucristo, te tianu' a sania'á ichi' a, sakan' ña Ndiosí ni sakuiso' chuun' yu'u te ka'an ndoso' i tu'un va'a xa'a' a. ²Te xa ni taxi a kuento a xa'a' tu'un va'a jaan' nuu' ña su'un, ña nduu' tutu a, ña ni ke'i te ni ka'an tiakú xa'a' Jesús ndee xta'an' iin yivi'. ³Te tu'un va'a jaan' ndii, ka'an a xa'a' si'e a, xto'o e' Jesucristo. Te kuenta ña nduu' a te yivi' ndii, iin te siani' xika' David nduu' a. ⁴Te ni sanatiaku ña'a' Ndiosí xiin' ña ndiee' Espíritu Santo, te xiin' ña jaan' ni nia'a a ña si'e a nduu' ña jaan'. ⁵Te xa'a' a ña ndani mii' Jesús ndu'u na ni sakuiso' chuun' a ndu, te ni ti'vi' tu a ndu ña sania'á ndu ichi' a nuu' sakuu' ne yivi' iin yivi', te ini nia kuni ña'a' nia, te kandixa' tu ña'a' nia. Sakan' te ña jaan' natiin sakuu' ña xaka'nu' ña'a' nia. ⁶Te tein ne ka'an i xa'a' jaan' ka'ni tu ndo'ó, ne ni kana Ndiosí te kunduu ndo' kuenta Jesucristo. ⁷Te ke'i i tutu yo'o' nuu' sakuu' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Roma. Ndiosí ndii, ndani a ndo'ó, te ni kana a ndo'ó, ña jaan' na nduu' ndo' kuenta a. Na sañu'u' va yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

**Kuni ku'un ndi'e' Pablo mii' ndiee' ne ini
xini Jesús, ne ndiee' ñuu Roma**

⁸Ña nuu' ndii, taxi' i ña chindani Ndiosí xa'a' sakuu' ndo'ó xiin' ña ndiee' Jesucristo. Sakan' ña xini i kuento ña ka'an va'a

Ña yo'g' nduu' ñuu Roma (1.7)

sakuu' ne yivi' xa'a' a ña ini ndo' xini ndo' a. ⁹Te xika' nuu' i nuu' Ndiosí xiin' kanii' nimá i ka'an ndoso' i tu'un va'a xa'a' si'e a. Te xini Ndiosí ña naka'an' chito i xa'a' ndo' sakuu' ichi' kij' ka'an i xiin' a. ¹⁰Te sakuu' ichi' kij' ka'an i xiin' a ndii, xikan i nuu' a ña naa' kuni a ndii, kuain' so'g' ndi'i' ku'un ndi'e' na i mii' ndiee' ndo'. ¹¹Kuachí ndii ka'an va nimá i kuni nduchi' nuu' i ndo'ó, te ka'an va tu nimá i sayalá i iin ña chuun va ña kuni taxi Espiritu Ndiosí nuu' ndo' te sandieni a nimá ndo' xa'a' ichi' a. ¹²Te ndiatu' ini i ña sandieni ta'an' e' xa'a' a ña ini ka e' xini ña'a' e'.

¹³Ndisu ndee vitin ndii, yoo naa yoo ña xikuita'nú nuu' i te xaa i mii' ndiee' ndo' jaan'. Ñani ta'an' i, kuni i ña kundani ndo' ña kua'a' va ichi' ni chituni i ña ku'un ndi'e' i mii' ndiee' ndo' te sanakoó ka i ne xika' ichi' Jesús naa ni xaa i tein inga ne tuku', ¹⁴naa' ne griego nduu' ña, uun naa' süu' ne griego nduu' ña, naa' ne xini tuni nduu' ña, uun naa' ne xini tuni nduu' ña ndii, kuni a ka'an ndoso' i tu'un va'a jaan' nuu' sakuu' nuu' ne jaan'. ¹⁵Ña jaan' na saki'i' a nimá i ña ka'an ndoso' tu i tu'un va'a jaan' nuu' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Roma.

Tu'un va'a ndii, ndiee' Ndiosí nduu' a

¹⁶Kuachí ndii kúchani i ka'an i tu'un va'a jaan', sakan' ña ndiee' Ndiosí nduu' a, te xiin' ña jaan' sakakú Ndiosí sakuu' ne ini xini ña'a'. Xi'na ka nuu' ndu'u, ne judío, ni xaa tu'un va'a jaan', te sakan' ni xaa a nuu' ndo'ó, ne tuku'. ¹⁷Sakan' ña

ka'án tu'un va'a jaan' ña xa'a a ña iní kuíti' e' xini e' Jesús, xa ni xandaku Ndiosí nimá e', naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Ne ni xandaku Ndiosí nimá xa'a a ña iní kuíti' nia xini ña'a' nia ndii, kutiaku nia ndee ndi'i' ni kivi'.” Sakan' yoso' a.

Sakuu' e' ndiso' kuachi nuu' Ndiosí

¹⁸ Sakan' ña ndee ndivi' satuví tu Ndiosí ña xi'é a xini a sakuu' ne xaa' ña nia'a, te xachuun' ndaku tu nia, te xiin' ña jaan' xikuita'nú nia nuu' ña ndixa xa'a' Ndiosí. ¹⁹ Te ña kuní a kundani ne jaan' xa'a' Ndiosí ndii, xa xini nia a, sakan' ña mi' a nia'a ña jaan' nuu' nia. ²⁰ Kuachi ndii küvi kuní e' Ndiosí xiin' nduchi' nuu' e', te ni ndee küvi tu kuní e' ña ndiee' a, ña köo' kivi' ndi'i', ndisu ndee ki' ni xikandu'u' iin yivi', te ni nia'a a nuu' e' ña sakan' nduu' a, te xiin' ña ni xa'a a xini e' ndii yoo a. Xa'a' jaan' na köo' ndee iin ne küvi ka'an ña xini nia naa' yoo Ndiosí. ²¹ Kuachi ndii, tee' ndee xini ne jaan' ña yoo Ndiosí ndii, xito' ka'nu' ña'a' nia saa xata'an koto ka'nu' ña'a' e', te ni ndee täxi' tu nia ña chindani a. Xa'a' a jaan' na ni sana ña xini tuní nia, te ni kuu iin yavi' tu nimá nia ña küu' kaxi'. ²² Te tee' ndee ka'án ne jaan' ña ne chuun va xika' ndaku nduu' nia ndii, ne küu' kaxi' nduu' nia. ²³ Te tee' ndee va'a koo' chukuu' kuu' Ndiosí, te köo' kivi' xi' a ndii, xaka'nu' ña'a' nia. Süu' jaan' ndii xaka'nu' nia ña niania', ña ni xa'a nda'a' nia, naa kuu' ne yivi' iin yivi', xiin' naa kuu' saa, xiin' naa kuu' ti' kumi' ta'an xa'a', xiin' naa kuu' ti' kañuu' tixin.

²⁴ Xa'a' a jaan' na ni sanakua'a ña'a' Ndiosí nuu' ña xe'na' ña ndioo' iní ne jaan' xa'a' jaan'. Ña jaan' na kuu' xaa' ne jaan' ña kini jaan' xiin' ta'an nia xiin' iin' nia. ²⁵ Koto ka ni nakoo ne jaan' ña ndixa xa'a' Ndiosí, te nuu' a jaan' ndii, ni natiin nia ña xini xa'an'. Kuachi ndii xaka'nu' nia ña ni xa'a Ndiosí, te xika' nuu' nia nuu' ña jaan'. Te xaka'nu' nia ña ni xa'a sakuu' ña yoo, ña nduu' Ndiosí, ña kuní a saka'nu' sakuu' e' ndee ndi'i' ni kivi'. Sakan' na kunduu a.

²⁶ Xa'a' a jaan' na ni sanakua'a Ndiosí ne jaan' nuu' sakuu' ña nia'a, ña ndioo' iní nia xa'a'. Kuachi ndii ni nakoo ndee ña'a' naa ni chituní Ndiosí xa'a' a, te kandu'u' a' xiin' inga ña'a'. ²⁷ Te nii' sakan' tu xaa' te yivi', nakoo' ra ña ni chituní Ndiosí xa'a' ra xiin' ña'a'. Te ndiee' va ni ndioo' iní ra ni xini

ta'an' ra, te kixín xiin' ta'an' ra. Te xaa' ra ña ka'an' nuu', xa'a' a jaan' na xata'an kundo'o ra nuu' mii' ra xa'a' ña kiní jaan'.

²⁸Te xa'a' a ña nī kuní ne jaan' ki'in kuenta ña Ndiosí ndii, nī sanakua'a ña'a' a nuu' ña xanini saka ña te saa ña ña kiní kuäsa' kuní jaan'. ²⁹Sakan' na xaa' ne jaan' sakuu' nuu' ña kuäsa' nduu' ña ndaku jaan', naa kuu' ña kumi' ña musa ña, xiin' ña ña'a iní ña, xiin' ña ndioo' iní va ña xa'a' ña'a, xiin' ña kui'e ña, xiin' ña ndasi' nuu' ña, xiin' ña xa'ni' ña ne yivi', xiin' ña iin taan ña, xiin' ña xini xa'an' ña ne yivi', xiin' ña xika' ña'a ña, ³⁰xiin' ña ndatu'un' ña tu'un ne yivi', xiin' ña kani'a ña xiin' ne yivi', xiin' ña ndasi' ña Ndiosí, xiin' ña sandiee' kui'e ña ne yivi', xiin' ña ñuñu' ña, xiin' ña ka'an va'a ña xa'a' mii' ña, xiin' ña nata'vi' xini' ña xa'a' ña ña'a ña kuni saa ña, xiin' ña kändixa' ña yuva' si'i' ña, ³¹xiin' ña nduu' ña ne küu' kaxi', xiin' ña säxinú ña kuento ña, xiin' ña ndäni ña ndee iin ne yivi', xiin' ña xini' ña koo ka'nu' iní ña, xiin' ña küvita iní ña ndee sie. ³²Te'e' ndee xini' kaxi' ne jaan' ña xa' nī ka'an tuní Ndiosí ña ne xaa' ña jaan' ndii, xata'an ña kuví ña, ndisu süu' xaa' kuiti' ña kuachi jaan', süu' jaan' ndii va'a kuni tu ña xiin' inga ne yivi' ki' xaa' ña kuachi jaan'.

Sana'má ndaku Ndiosí ne yivi'

2 ¹Sakan' na kuii' yoo ka nduu' ndo'ó, ne katun' ne yivi' jaan' ndii, köo' a kuví ka'an ndo' xa'a' ndo' nuu' Ndiosí, kuachi ndii saa nii' xaa' ne jaan' xaa' tu mii' ndo'. Sakan' na kuii' ki' katun' ndo' ne jaan' ndii, katun' xiin' mii' mii' ndo'. ²Ndisu xini' e' ña ki' katun' Ndiosí ne xaa' ña jaan' ndii, katun' ndaku ña'a' a. ³Naa' katun' ndo' inga ne yivi' xa'a' kuachi ña xaa' ña, te xaa' tu mii' ndo' kuachi jaan' ndii, kani'ni' ndo' na kätun' Ndiosí mii' ndo' xa'a' kuachi jaan'. ⁴¿Ñáá tüvi' nuu' ndo' ña ki' xaa' ndo' sakan' ndii, ch'ndiaa ya'vi' ndo' ña vīta xava'a kuu' iní Ndiosí xa'a' ndo', xiin' ña ndasun iní a xa'a' ndo', xiin' ña kundieni tu a xini a ndo'ó? ¿Ñáá xaa' ndo' kuenta ña xa'a' ña vīta xava'a kuu' iní Ndiosí na kuii' kuví namá ndo' nimá ndo' xa'a' kuachi ndo' nuu' a? ⁵Ndisu xa'a' a ña xaxii ndo' nimá ndo' nuu' Ndiosí, te xaya'vi' tu ndo' ña namá ndo' a xa'a' kuachi ndo' ña xaa' ndo' ndii, so'o nakayá moto ka tundo'o' ña kundo'o ndo' ki' xaa' kivi' ña satuví Ndiosí ña xi'é a te sana'má ndaku a ne yivi'. ⁶Te Ndiosí

ndii, taxi a nda'a i'in ne yivi' xa'a' saa nii' ni xaa nja. ⁷Te ne ni xaa naa xaa' ña va'a ndii, taxi a natiin nja kivi' ñuu nja ña köo' kivi' ndi'i' xa'a' a ña nduku' nja ña kuní nja ña ka'nu' koo' chukuu' Ndiosí, xiin' xa'a' ña nduku' tü nja ña ka'an va'a a xa'a' nja, xiin' xa'a' a ña nduku' tü nja ña kutiaku nja xiin' a ndee ndi'i' ni kivi'. ⁸Ndisu taxi a tundo'o', te kasi'e tü a kuní a ne xaa' so'o nuu' a, te kändixa' nja ña ndaqu xa'a' a, süu' jaan' ndii ña nja'a kandixa' nja. ⁹Te koo kua'a' va tundo'o' xiin' ña u'vi' kundo'o' sakuu' ne xaa' ña nja'a jaan', xi'na ka ne judío kundo'o' ña jaan', te sakan' ne tuku'. ¹⁰Ndisu taxi' Ndiosí ña kuní ne xaa' ña va'a ña ka'nu' koo' chukuu' a, te ka'an va'a tü a xa'a' nja, te taxi tü a ña mani' koo xiin' nja. Ña nuu' taxi a ña jaan' nda'a' ne judío, te sakan' taxi ña'a' a nda'a' ne tuku'. ¹¹Sakan' ña iin kachi kuu' a xiin' sakuu' ne yivi'.

¹²Sakan' ña sakuu' ne ni kumi' tü'un nde'i' Ndiosí, te xaa' nja kuachi ndii, katun' a ne jaan' tee' ndee ni kumi' nja tü'un nde'i' a jaan'. Te sakan' tü sakuu' ne kumi' tü'un nde'i' jaan', te xaa' nja kuachi ndii, sana'má a ne jaan' xa'a' tü'un nde'i' jaan'. ¹³Kuachi ndii, ne xini so'o kuiti' tü'un nde'i' jaan' ndii, ndüu' nja ne ndaqu nimá nuu' Ndiosí, süu' jaan' ndii ne xini so'o tü'un nde'i' jaan', te xaa' tü nja a nduu' ne ndaqu nimá nuu' a. ¹⁴Sakan' ña ne tuku' ndii, kümi' nja tü'un nde'i' a jaan', ndisu kii' xaa' nja ña ndaqu, ña ka'an tü'un nde'i' jaan' xiin' ña xini tuní mii' nja ndii, nia'á nja ña xini nimá nja ndee ña nduu' ña ndaqu xiin' ndee ña nduu' ña nja'a. ¹⁵Te xiin' saa xika' nja nia'á nja ña yoo iin tü'un nde'i' nimá nja, sakan' na kuii' xiin' ña xini tuní nja xini mii' nja amaa xaa' nja ña va'a uun ña vä'a. Te tü'un nde'i', ña yoo nimá nja jaan' nduu' ña tiin kuachi ña'a', uun naka'an a xa'a' nja. ¹⁶kii' xaa kivi' ña sana'má Ndiosí ne yivi' xa'a' ña yoo sí'e nimá nja xiin' nda'a' Jesucristo saa nii' yoo tü'un va'a ña ka'an ndoso' i.

Säxinú ne judío tü'un ndei' Ndiosí

¹⁷Ndo'ó, ne ta'an' i ndii, ka'an va'a ndo' xa'a' ndo' ña nduu' ndo' ne judío, te tiin' ndiaa ndo' tü'un nde'i' Ndiosí, te ka'an ñuñu' ndo' ña nduu' ndo' kuenta Ndiosí. ¹⁸Te xini kaxi' ndo' ndee ña kuní Ndiosí saa ndo'. Te sakuaan ndo' tü'un nde'i' a jaan' te kundaní ndo' ña va'a ka ña kuní a saa ndo'. ¹⁹Te tuu ndo' ña kuvi sania'á ndo' ichi' Ndiosí nuu' ne tuku', ne yoo

sa'ví ini xa'a' a. Te tuu tu ndo' ña ne satuví ichi' a nuu' ne yoo niaa' nimá jaan' nduu' ndo'. ²⁰Te tuu ndo' ña kuvi sania'á ndo' ne naa' kuu'. Te tuu tu ndo' ña kuvi sania'á ndo' ne tia'an kuixa ini. Te xa'a' a ña kumi' ndo' tu'un ndei' Ndiosí ndii, tuu ndo' ña xini va ndo' ña ndichi xiin' ña ndaaku xa'a' ña kuni' a. ²¹Te ndo'ó, ne sania'á tuku ne yivi' ndii, ni ndee mii' ndo' saxinú ña sania'á ndo' jaan'. Te ndo'ó, ne sania'á ña va'a sakui'na' e' ndii, suvi ndo' nduu' ne xakui'na'. ²²Te ndo'ó, ne ka'án kümi' ndo' musa ndo' ndii, suvi ndo' nduu' ne xaa' ña jaan'. Te ndo'ó, ne ndasi' ndiosí saka ndii, xakui'na' ndo' ña'a ña yoo tixin yukun' a. ²³Te ka'án ñuñu' ndo' xa'a' ña kumi' ndo' tu'un ndei' jaan'. Ndisu suvi ndo' xaa' sakan', te tiin' ka'nu' ne yivi' Ndiosí, sakan' ña xka'ndiá ndo' tu'un ndei' a jaan'. ²⁴Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Xa'a' ña xika' va'a' ndo'ó ichi' Ndiosí kani'a'a ne tuku' xa'a' Ndiosí." Sakan' yoso' a.

²⁵Sakan' ña naa' yoo tuni iin' e' ndii, ndiaa ya'vi' a naa' saxinú e' tu'un ndei' jaan'. Ndisu naa' saxinú e' tu'un ndei' jaan' ndii, ndee naa koo' a kumi' e'. ²⁶Ndisu ne koo' tuni jaan' iin' te saxinú nia ña ka'án tu'un ndei' a jaan' ndii, natiin' ña'a' a tee' ndee koo' tuni iin' nia. ²⁷Te ne koo' tuni jaan' iin' te saxinú va'a nia ña ka'án tu'un ndei' jaan' ndii, nia'á ña jaan' ña xata'an katun' Ndiosí ndo'ó, sakan' ña tee' ndee yoo tuni iin' ndo', te kumi' tu ndo' tu'un ndei' jaan' ndii, saxinú ndo' a. ²⁸Kuachi ndii, süu' nduu' e' ne judío xa'a' a ña nduu' e' si'e ne judío kuiti', te ni ndee süu' nduu' tu e xa'a' a ña yoo tuni iin' kuiti' e'. ²⁹Süu' jaan' ndii ne nduu' xna'a ne judío ndii, ndee tixin nimá nia kuaxi ña jaan', te tuni ña kumi' nia ndii, nimá nia yoo a ni xaa Espíritu Santo, te süu' ni xa'a a ña jaan' xa'a' a ña saxinú nia ña ka'án tu'un ndei' jaan'. Te ne kumi' ña jaan' ndii, süu' te yivi' ka'án va'a xa'a' nia, süu' jaan' ndii mii' Ndiosí.

3 ¹Tee' kuein' xanini ndo'ó ña ka'án i ña koo' xata' a ña nduu' e' ne judío, te ni ndee koo' tu xata' a ña yoo tuni iin' e'. ²Süu' yoo kua'a' xata' a, kuachi ndii ndee ña nuu' ni ini Ndiosí xini a yoo', ne judío, te ni sanakua'a a tu'un a nda'a' e'. ³Küvi kanini' e' ña saxinú tu Ndiosí kuento a ña ni taxi a nuu' e' xa'a' a ña ni saxinú sava e' kuento a. ⁴Süu' saxinú xna'a ña'a' a, sakan' ña Ndiosí ndii, sakuu' ichi' ka'án ndaaku a, te koo'

kiví' xini xa'an' a jaan' tee' ndee sakuu' ne yivi' nduu' ne xini xa'an', naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Xiin' ña ka'an un' nia'a un' ña iin ña xachuun' ndaku nduu' un',

te kii' sana'má ne yivi' yo'ó ndii, keta va'a un'.

Sakan' yoso' a.

⁵ Tee' kuein' ka'an ndo' xiin' i ña naa' xiin' ña xachuun' ndaku e', te kuvi kuni e' ña xachuun' ndaku Ndiosí xiin' kuento a, ña ni taxi a nuu' e' ndii, xachuun' ndaku Ndiosí jaan' kii' sando'o' a yoo' xa'a' kuachi e' naa' sakan', kachi ndo'. (Ka'an i saa xanini ne yivi' iin yivi'.) ⁶ Kuäsa' xachi' sakan' ran'. Naa' sakan' nduu' a ndii, küvi sana'má ndaku Ndiosí ne yivi' iin yivi'. ⁷ Tee' kuein' ka'an ka iin ndo' xiin' i ndii: "Naa' xiin' kuachi ña xaa' i so'ó tuví kua'a' ka ña ndixa xa'a' Ndiosí, te kua'a' ka tu ne yivi' xaka'nu' ña'a' ndii, köo' ndee iin xa'a' ña kusaa' katun' ka a yu'u ndee naa iin ne ndiso' kuachi." Sakan' kachi ndo'. ⁸ Naa' sakan' nduu' a ndii, tee' ka'an sava ndo' ña na saa e' ña nia'a, te sakan' kua'a' ka ne yivi' saka'nu' Ndiosí, kachi ndo'. Te sakan' tiin' kuachi sava ne yivi' ndu'u ka'an kiní nia xa'a' ndu ña ña jaan' sania'a ndu. Ndisu ne jaan' ndii, ne xa yoo katun' saa Ndiosí nduu' nia.

Köo' ndee iin ne xika' ndaku nuu' Ndiosí

⁹ Naa' sakan' nduu' a ndii, ¿ñáá va'a ka ne yivi' nduu' ndu, ne judío, te sakan' ne tuku' jaan'? Kuäsa' xachi' sakan' ran'. Kuachi ndii, naa' xa ni ka'an ndu ndii, naa' ne judío uun ne tuku' nduu' e' ndii, iin kachi xiko' ni'i' kuachi yoo'. ¹⁰ Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Köo' ndee iin ne xachuun' ndaku nuu' Ndiosí.

Köo' ndee iin ndaa' nia.

¹¹ Te köo' tu ne kuní xna'a ña kundani nia ña kuní Ndiosí.

Te köo' ni tu ne kuní xna'a ña nduku' ki'i' nia nuu' Ndiosí.

¹² Te sakuu' nia ni kuxioo xachi' nuu' Ndiosí.

Te ni nanduu nia ne kuäsa' kuní nuu' a.

Te köo' ka ndee iin ne xaa' ña ndaku.

Köo' ka ndee iin ndaa' nia.

¹³ Yu'u' nia ndii, ndee na yavi ndii ña nunia' nduu' a,

te xa nuu' ña xini xa'an' kiese' yu'u' nia.

Te xa nuu' ña xatu nduu' kuento ña kieve' yu'u' nia kii'
ka'án nia.

Ndee naa ña xatu, ña ñu'u' yu'u' koo' xatu, nduu' a.

14 Te chitu' vi' yu'u' nia kieve' ña kania'a nia xa'a' ne yivi',

Te chitu' vi' tu yu'u' nia ñu'u' ña kini yoo ini nia.

15 Te ki'i' va kua'an nia te xa'ni' nia ne yivi'.

16 Te mii' ka xka'ndiá nia ndii, ña nduxín xiin' ña suchi' ini
kui'ti' nakoo' nia.

17 Te xini nia kundiee man'i' nia xiin' ne yivi'.

18 Te koo' kivi' yi'vi nia Ndiosí.

Sakan' yoso' a.

19 Ndisu xini e' ña sakuu' ña ka'án tu'un ndei' Ndiosí ndii,
ka'án a xiin' ne xiko' ni'i' a, sakan' te koo' a kuví ka'an ndee
iin ne jaan' xa'a' nia nuu' Ndiosí, te kuni tu sakuu' ne yivi'
iin yivi' ña ndiso' kuachi nia nuu' Ndiosí, te sana'má ña'a' a.

20 Sakan' na kuii' ndee iin e' kuäsa' kundaku nimá nuu' Ndiosí
xa'a' a ña saxinú e' ña ka'án tu'un ndei' a jaan'. Kuachi ndii
ni taxí Ndiosí tu'un ndei' jaan', te kuví kuni e' ña ne ndiso'
kuachi nduu' e' nuu' a.

Xandaku Ndiosí nimá e' xa'a' ña ini e' xini e' Jesucristo

21 Ndisu vitin ndii, xa ni nia'a Ndiosí saa kuví sandaku a
nimá e' nuu' a, te süu' xa'a' a ña saxinú ka e' ña ka'án tu'un
ndei' jaan' nduu' a, sakan' ña xa mii' tu'un ndei' jaan' xiin' ña
ni ka'an te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí xta'an' ka'án saa kuví
sandaku a nimá e'. 22 Te ña xandaku Ndiosí nimá e' jaan' ndii,
xa'a' a ña ini e' xini e' Jesucristo kui'ti' xaa' a ña jaan' xa'a'
sakuu' e'. Sakan' ña Ndiosí ndii, näkaxin a yoo', 23 te xa'a' a
ña sakuu' e' xaa' kuachi ndii, xika' yoo' e' nuu' Ndiosí, te küvi
kuni e' ña ndatun' a. 24 Ndisu Ndiosí ndii, ni ndasandaku mii'
a nimá e' xa'a' a ña ndani mii' a yoo', sakan' ña xiin' ña ni xi'i
Jesucristo ni sandoó ndiká a yoo' nuu' ña ni kuni a kund'o'o'
e' xa'a' kuachi e'. 25 Sakan' ña Cristo nduu' ña ni chikandia
Ndiosí, te ni xitia níi' ña jaan', te xiin' ña ni xitia níi' a jaan'
ni sandoyo' Ndiosí kuachi e' xa'a' a ña ini e' xini ña'a' e',
sakan' na ni nia'a Ndiosí yoo' ña xachuun' ndaku a. Te kuie tu
ini a, sakan' na ni nakan a kuenta nuu' e' xa'a' kuachi ña ni
xaa e' xta'an'. 26 Sakan' ni xaa Ndiosí te nia'a a yoo' ndee kivi'
vitiñ ña xachuun' ndaku a, sakan' te kuni e' ña mii' kui'ti' a

nduu' ña xachuun' ndaku, te mii' tu a xandaku nimá yoo', ne iní xini Jesús.

²⁷Xa'a' a jaan' na kuii' kōo' ndee iin xa'a' ña kuví ka'an ñuñu' e', sakan' ña süu' xa'a' tu'un ndei' Ndiosí nī xandaku a nimá e'. Süu' jaan' ndii xa'a' a ña iní e' xini e' Jesús kuítí' nī xaa a ña jaan'. ²⁸Sakan' na kuii' kundani' e' ña xandaku Ndiosí nimá e' xa'a' a ña iní e' xini e' Cristo kuítí', te süu' xa'a' a ña xaa' e' ña ka'an chuun' tu'un ndei' a. ²⁹Sakan' ña Ndiosí ndii, süu' Ndiosí ne judío kuítí' nduu' a, süu' jaan' ndii nduu' tu a Ndiosí ne tuku'. ³⁰Sakan' ña yoo iin ndaa' kuítí' Ndiosí, te iin ndaa' ña jaan' kuítí' nduu' ña xandaku nimá sakuu' yoo', ne iní xini Jesús. Naa kuu' ne yoo tuni iin', xiin' ne kōo' tuni jaan' iin' ndii, iin kachi xandaku a nimá nīa xa'a' a ña iní nīa xini nīa Jesús. ³¹Naa' iní e' xini e' Jesús ndii, ¿tee' tuu ndo' ña kōo' ka ndiee' tu'un ndei' Ndiosí jaan' nuu' e'? Kuäsa' xachi' sakan' ran', süu' jaan' ndii so'o chindiaa ya'vi' ka e' tu'un ndei' a jaan' kii' iní e' xini e' Jesús.

**Nī xandaku Ndiosí nimá Abraham nuu' a
xa'a' a ña nī iní ra xini ña'a' ra**

4 ¹Naa' sakan' nduu' a ndii, ¿ndee ña kuví ka'an e' xa'a' ña nī kundani' Abraham, te xii' yata' e', xa'a' a ña iní e' jaan'? ²Kuachi ndii, naa' sakan' te nī xandaku Ndiosí nimá ra xa'a' a ña nī xaa ra ña ka'an tu'un ndei' a ndii, kuví ka'an va'a ra xa'a' ra nuu' e', ndisu nuu' Ndiosí ndii, kōo' a kuví ka'an ra. ³Sakan' ña sakan' yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Xa'a' a ña nī iní Abraham nī xini ra Ndiosí na nī ka'an a ña te ndaku nimá nī nduu' ra nuu' a." Sakan' yoso' a. ⁴Te vitin ndii, xini e' ña kii' xachuun' yoo ka te xiku'un ya'vi' nīa ndii, süu' ña xamaní' ña'a' ne yivi' nduu' ña jaan', süu' jaan' ndii ña ndiso' ika' ña'a' nīa nduu' a. ⁵Ndisu Ndiosí, ña ndasandaku nimá ne nīa'a ndii, ka'an a ña ne ndaku nimá nduu' e' xa'a' a ña iní e' xini ña'a' e', te süu' xa'a' a ña xaa' e' ña va'a. ⁶Naa nī ka'an tu David xa'a' ne sañu'u' va Ndiosí xiin' ña ndasandaku a nimá nīa nuu' a, tee' ndee kōo' ña va'a nī xaa nīa. ⁷Nī ka'an ra ndii:

Sañu'u' va Ndiosí xiin' ña yoo ka'nu' iní a xa'a' ña nīa'a ña
nī xaa nīa,
te sandoyo' tu a kuachi nīa.

⁸ Te va'a va tu kuni ne sañu'u a xiin' ña nātava' ka a kuenta xa'a' kuachi nia.

Ni kachi ra.

⁹ Te ña sañu'u Ndiosí ne jaan' ndii, süu' nuu' ne judío, ne yoo tuni iin' kuiti', taxí Ndiosí a. Süu' jaan' ndii taxí tu ña'a' a nuu' ne tuku', ne xä'a tuni jaan' iin'. Xa ni ka'an i saa ka'an tu'un Ndiosí ña ni iní Abraham ni xini ra a, te ni ka'an a ña te ndaku nimá ni nduu ra nuu' a. ¹⁰ Ndisu kii' ni ka'an Ndiosí ña te ndaku nimá nduu' Abraham jaan' ndii, ¿ñáá xä yoo tuni jaan' iin' ra kii' sakan', uun ñáá tia'an koo a iin' ra, tuu ndo'? Suu tia'an koo a iin' ra kii' sakan', süu' jaan' ndii ndee ni ya'a, te ni xa'a ra tuni jaan' iin' ra. ¹¹ Te ni xa'a ra tuni jaan' iin' ra, te ni nduu' a ña nia'á ña xä ni yoo ndaku nimá ra nuu' Ndiosí xa'a' a ña ni iní ra xini ña'a' ra. Xa'a' a jaan' na suvi ra ni nanduu xii' yata' sakuu' ne iní xini Ndiosí tee' ndee koo' tu tuni jaan' iin' nia ndii, ka'an Ndiosí ña ne ndaku nimá nduu' tu nia nuu' a xa'a' a ña iní nia xini ña'a' nia. ¹² Te sakan' tu suvi Abraham jaan' nduu' te xii' yata' ne judío, ne yoo tuni jaan' iin', te süu' xa ña jaan' kuiti' yoo iin nia, süu' jaan' ndii iní tu nia xini nia Ndiosí saa nii' ni iní te xii' yata' e' Abraham jaan' ni xini ra Ndiosí kii' tia'an koo tuni iin' ra.

**Ni taxí' Ndiosí kuento a nuu' Abraham
xa'a' a ña iní ra xini ña'a' ra**

¹³ Kuachi ndii, kii' ni taxí Ndiosí tu'un a nuu' Abraham xiin' nuu' siñani' xika' ra ña kunduu ra te xiin' ña'a ñu'u' iin yivi' ndii, süu' ni taxí ña'a' a xa'a' a ña ni saxinú ra tu'un ndei' a, süu' jaan' ndii ni taxí a ña jaan' ña te ndaku nimá nduu' ra nuu' a xa'a' a ña ni iní ra xini ña'a' ra. ¹⁴ Sakan' ña, naa' ne xika' saa ka'an chuun' tu'un ndei' jaan' nduu' ne kunduu ne xiin' ña'a ñu'u' iin yivi' ndii, iní saka e' xini e' Ndiosí naa sakan' nduu' a, te tu'un a ña ni taxí a nuu' Abraham jaan' ndii, koo' ka ndiee' a naa' sakan'. ¹⁵ Kuachi ndii, ne saxinú tu'un ndei' jaan' ndii, sando'o' ña'a' Ndiosí, ndisu mii' koo' tu'un ndei' xa'ndia chuun' ndii, koo' tu ne xa'nú a.

¹⁶ Sakan' na kuu', xa'a' a ña iní e' xini e' Ndiosí ndii, taxí mii' a ña va'a nda'a' e', ña ni taxí a kuento a xa'a' natiin sakuu' yoo', ne nduu' siñani' xika' Abraham. Te süu' nuu' ne kumi' tu'un ndei' kuiti' ni taxí a ña jaan', süu' jaan' ndii ni taxí

tu ña'a' a nuu' sakuu' ne ini xini Ndiosí saa nii' ni ini Abraham jaan' ni xini ña'a' ra. Sakan' na te jaan' nduu' xii' yata' sakuu' e', ¹⁷naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Xa ni ndasanduü i yo'ó xii' yata' kua'a' va ne yivi' iin yivi'", kachi a. Te Abraham jaan' ndii, ini ra ni xini ra Ndiosí, te ni xini ra ña kivi sanatiaku a ndee ne ni xi'i, te kivi tu ka'an a xa'a' ña tia'an koo ndee naa xa yoo a. ¹⁸Te ni kandixa' Abraham ña ni ka'an Ndiosí xiin' ra tee' ndee koo' ka ndee iin xa'a' ña kundiatu ini ka ra, ndisu ni ndiatu ini ra kaa' sakan'. Te sakan' na ni nanduü ra te xii' yata' kua'a' va ne yivi' iin yivi' saa nii' ni ka'an Ndiosí xiin' ra ndii: "Sakan' vi' kua'a' kuu siani' xika' un'", ni kachi a. ¹⁹Te ni sanuu' Abraham jaan' ña ini ra xini ra Ndiosí, tee' ndee ni kumi' ra yatin' ciento kuiya, te sakan' tu ni kundani kaxi' ra ña ñu'u' nde'i ra ndii, ndee naa ña xa ni xi'i ni nduu' a, te küvi tu koo si'e Sara. ²⁰Te ndee sakan' ni nduu' a ndii, ni sanuu' ra ña ini ra xini ra Ndiosí, süu' jaan' ndii ni kandixa' ra kuento ña ni taxi a nuu' ra jaan', te so'o ndiee' ka ini naa ini ra ni xini ra Ndiosí xaka'nu' ña'a' ra, ²¹sakan' ña xini kaxi' ra ndii, ndiee' koo' chukuu' a te saxinu a kuento a ña ni taxi a nuu' ra jaan'. ²²Xa'a' a ña ini ra xini ra Ndiosí jaan' na ni ka'an a ña te ndaku nimá nduu' ra nuu' a. ²³Te süu' xa xa'a' mii' kuiti' Abraham jaan' yoso' a mii' ka'an a ña ni xandaku Ndiosí nimá ra nuu' a, ²⁴süu' jaan' ndii yoso' tu a xa'a' yoo'. Sakan' ña xandaku tu Ndiosí nimá yoo' xa'a' a ña ini e' xini ña'a' e' xa'a' a ña ni sanatiaku a xto'o e' Jesús tein ne ni xi'i. ²⁵Ni sanakua'a Ndiosí Jesús jaan', te ni xi'i a xa'a' kuachi e'. Te ni sanatiaku tu ña'a' a te kunduu' e' ne ndaku nimá nuu' Ndiosí.

Xa ni xandaku Ndiosí nimá e' nuu' a

5 ¹Sakan' na kuii', xa'a' a ña ini e' xini e' Jesús na xa ni xandaku Ndiosí nimá e', sakan' na xa yoo e' ña maní' xiin' Ndiosí xa'a' a ña ni xaa xto'o e' Jesucristo. ²Te sakan' tu ni nunia' Jesús jaan' ichi' nuu' e' xa'a' a ña ini e' xini ña'a' e', te kivi natiin e' ña ndani mii' Ndiosí yoo', te ita' ni'i e' nuu' ña jaan' vitin. Te va'a va kuni e' xa'a' a ña ndiatu' ini e' ña kuni e' mii' ndatun' koo chukuu' kaa' mii' yoo' Ndiosí. ³Ndisu süu' xa'a' ña jaan' kuiti' va'a kuni e', süu' jaan' ndii va'a tu kuni e' kii' yoo tundo'o' nuu' kivi' ñuu e', sakan' ña xiin' ña jaan' kuixa

ñā kundieni inī e'. ⁴Te xiin' ñā kundieni inī e' jaan' kuixa inī e' nuu' ichi' Ndiosí. Te xiin' ñā kuixa inī e' jaan' chindiee' a yoo', te ndiatu' inī e'. ⁵Te ñā ndiatu' inī e' jaan' ndii, sākā'an' a yoo', kuachi' ndii xā nī sko'nu' Espíritu Santo nimá e' ñā kundani' Ndiosí yoo' kii' nī natiin e' Espíritu Santo jaan' nī xaa a.

⁶Sakan' na kuii' kii' kusaa' ndiso' kuachi' ka e' ndii, nī xi'i Cristo xa'a' yoo', ne xaa' ñā nia'a, kii' nī xinu kivi' ñā nī ka'an tuní Ndiosí. ⁷Kuachi' ndii vixi xava'a te taxi iin ne yivi' ñā kuvi' nia xa'a' inga ne yivi', tee' ndee ne xachuun' ndaku va nduu' ne jaan'. Ndee saa kanī ndii, tee' kuain' yoo iin ne kundieni kuvi' nia xa'a' iin ne yivi' va'a xna'a. ⁸Ndisu nī nia'a Ndiosí ñā kundani' a yoo', sakan' ñā kii' kusaa' ndiso' ka e' kuachi' e' jaan' ndii, nī xi'i Cristo xa'a' e'. ⁹Sakan' na kuii', xa'a' a ñā xā nī xandaku Ndiosí nimá e' xiin' níi' Cristo ndii, kaku e' nuu' ñā sando'o' Ndiosí yoo'. ¹⁰Kuachi' ndii, naa' kii' kusaa' nduu' ka e' ne ndasi' ta'an' xiin' Ndiosí, te nī nakoo a ñā manī' xiin' e' xa'a' a ñā nī xi'i si'e a xa'a' kuachi' e' ndii, kachi' ka vi' e' vitin ñā xā nī natandiee manī' Cristo yoo' xiin' Ndiosí ndii, sakakú a yoo' xa'a' a ñā nī natiaku Jesús. ¹¹Te süu' ñā jaan' kuiti', süu' jaan' ndii va'a tu kuni e' xini e' Ndiosí xa'a' ñā nī xaa xto'o e' Jesucristo jaan', sakan' ñā nī nakoo e' ñā manī' xiin' Ndiosí nī xaa a.

Kuachi' Adán xiin' ñā nī xaa Jesucristo xa'a' kuachi' jaan'

¹²Te xa'a' ñā nī xaa iin ndaa' kuiti' te yivi', te nani' Adán, nī xkoo kuachi' sakuu' ne yivi' iin yivi', te xa'a' kuachi' jaan' nī kuu, te nī xa'a' xi'i tu sakuu' ne yivi' jaan', kuachi' ndii sakuu' nia xaa' kuachi' jaan'. ¹³Sakan' ñā kii' tia'an taxi Ndiosí tu'un ndei' a ndii, xā nī xaa ne yivi' iin yivi' kuachi'. Ndisu mi' kōo' tu'un ndei' ndii, kōo' tu ne kuvi' xka'ndia ñā ka'an a. ¹⁴Ndee saa ka nī ndii, ndee kii' nī xika Adán, te ndee kii' nī xika Moisés ndii, nī xi'i ne yivi' tee' ndee kōo' ndee iin tu'un ndei' nī xa'nú ne jaan' ndee naa' nī xaa Adán jaan'. Te Adán jaan' nī nduu ndee naa iin nuu' ñā xito' kixin.

¹⁵Ndisu iin ñā va'a' ka nī natiin yoo' nda'a' Ndiosí te sakan' ñā nī natiin e' xa'a' kuachi' ñā nī xaa Adán jaan'. Sakan' ñā xa'a' kuachi' ñā nī xaa te iin ndaa' jaan' kuiti', te nī xi'i kua'a' va ne yivi'. Ndisu ñā va'a', ñā nī taxi mi' Ndiosí nda'a' yoo' xa'a' ñā nī xaa iin ndaa' kuiti' te yivi' ndii, xa'a' ñā va'a' kua'a'

ka tu ne yivi' nduu' a. Te te yivi' jaan' nduu' Jesucristo. ¹⁶Te sakan' tu ña va'a, ña ni taxí mii' Ndiosí nda'a' e' ndii, nākuitá a xiin' kuachi te iin ndaa' jaan'. Kuachi ndii, xa'a' kuachi te iin ndaa' jaan' kuiti' ni xa'a' katun' Ndiosí ne yivi' iin yivi', te xata'an koo ña tundo'o'. Ndisu ña va'a ña taxí Ndiosí nda'a' e' ndii, tee' ndee kua'a' kuachi ne yivi' iin yivi' ndii, xandaku a nimá e'. ¹⁷Kuachi ndii, xa'a' kuachi iin ndaa' kuiti' te yivi' jaan', te ni xa'ndia chuun' ña xi'i nuu' sakuu' ne yivi', sakan' tu xa'a' iin ndaa' kuiti' Jesucristo kumi' e' kivi' nuu' ña koo' kivi' ndi'i, sakan' ña kua'a' ña ndani mii' Ndiosí yoo' ni natiin e' xiin' ña ni ndasandaku a nimá e' nuu' a.

¹⁸Xa'a' a jaan' na, saa nii' ni katun' Ndiosí sakuu' yoo', ne ndiee' iin yivi', xa'a' kuachi iin ndaa' kuiti' te yivi' jaan' ndii, nii' sakan' tu xa'a' ña ni saxinú iin ndaa' kuiti' Jesucristo ña kuní Ndiosí, ni ndasandaku a nimá e' nuu' a te natiin e' kivi' nuu' ña koo' kivi' ndi'i'. ¹⁹Kuachi ndii, saa nii' xa'a' ña ni xaso'o' iin ndaa' kuiti' te yivi', ni nakuiso kuachi sakuu' ne yivi' nuu' Ndiosí ndii, nii' sakan' tu, xa'a' ña ni kandixa' iin ndaa' kuiti' te yivi', sandaku Ndiosí nimá sakuu' e'. ²⁰Te siin' tuku' ndii, ni sko'nu' tu'un ndei' Ndiosí te kundani ne yivi' ña yoo kua'a' kuachi ña. Ndisu kii' ni kukua'a' ka kuachi ne yivi' ndii, so'o ni kukua'a' ka ña ndani mii' ña'a' Ndiosí, ²¹te sakan' naa xaa' kuachi e' xa'ndia chuun' a te xi'i e' ndii, sakan' tu xa'ndia chuun' ña ndani mii' Ndiosí yoo' ndasandaku a nimá e' nuu' a, te taxí a kivi' nuu' e' ña koo' kivi' ndi'i' xa'a' a ña ni xaa xto'o' e' Jesucristo xa'a' e'.

**Ni xi'i inga' e' xiin' Cristo nuu' krusín,
te ni natiaku inga' tu e' xiin' a**

6 ¹Naa' sakan' ndii, ¿ndee ña va'a ka'an e' xa'a' ña jaan'? ¿Ñáa' saa na xaa' e' kuachi te kundani mii' ka Ndiosí yoo'? ²Kuäsa' xachi' sakan' ran', kuachi ndii ne xa ni xi'i nuu' kuachi nduu' yoo', sakan' na kuui' küvi' kaka ka yoo' xaa' e' kuachi. ³Suu' xiní kaxi' sakuu' yoo' ña saa nii' ni nduiin e' xiin' Cristo kii' ni chichi' e' kuenta a ndii, nii' sakan' tu ndee naa ni xi'i na e' xiin' a. ⁴Sakan' ña kii' ni chichi' e' kuenta Jesús ndii, ndee naa ni xi'i inga' e' xiin' a, te ni nu'u inga' tu e' xiin' a tixin nu'u'. Sakan' te saa nii' ni sanatiaku ña'a' yuva' e' xiin'

ñā ndiee' ndatun' va ndii, ni sanatiaku tu a yoo' te kaka e' xiin' kivi' nuu xaa'.

⁵Sakan' na kuii', naa' ni nduiin e' xiin' a ñā ni xi'i a ndii, nii' sakan' tu nduiin e' xiin' a saa nii' ni natiaku a. ⁶Te xini e' ñā kivi' nuu yata' e' ndii, ni kuxi inga' a nuu' krusin xiin' Cristo, sakan' te ndoñu'u' ñā ndioo' ini iin' e' ñā xaa' e' kuachi, te sakan' kaka nuu ka e' nuu' kuachi jaan'. ⁷Sakan' ñā ne xa ni xi'i ndii, xa ni sain' nia nuu' ñā xaa' nia kuachi. ⁸Te siin' tuku' ndii, naa' ni xi'i e' xiin' Cristo ndii, ini e' ñā kutiaku tu e' xiin' a. ⁹Sakan' ñā xini e' ñā ni natiaku Cristo, te koo' kivi' ka kivi a. Kuachi ndii xa'ndia chuun' ka ñā xi'i jaan' nuu' a. ¹⁰Sakan' ñā kii' ni xi'i Jesús ndii, xa unta' sakan' ni xi'i a xa'a' kuachi e', te koo' kivi' ka kivi a. Ndisu vitin ndii, tiaku a xaa' a ñā kuní Ndiosí. ¹¹Te sakan' tu iin kachi saa ndo'ó kuenta, ñā ne xa ni xi'i nduu' ndo' nuu' kuachi ndo', ndisu tiaku ndo' vitin te saa ndo' ñā kuní Ndiosí kuiti' xa'a' a ñā ni nduiin ndo' xiin' xto'o e' Jesucristo.

¹²Ñā jaan' na kuii' na kaka nuu ka ndo' nuu' kuachi xiin' nu'u' nde'i ndo', ñā kivi' ñaa', te ni ndee saa tu ndo' ñā ndioo' ini nu'u' nde'i ndo' ñaa'. ¹³Te sakan' tu sanakua'a ndo' i'in tu'un' nu'u' nde'i ndo' nuu' kuachi ndee naa ndachuun' ñā sakuiniá ñā nia'a. Süu' jaan' ndii ndee chaa' ka sanakua'a xiin' mii' ndi'i ndo' nda'a' Ndiosí ndee naa ne xa ni xi'i, te ni natiaku ni tukuu nia. Xa'a' a jaan' na sanakua'a ndo' i'in tu'un' nu'u' nde'i ndo' nda'a' Ndiosí, te kunduü a ndee naa ndachuun' ñā kivi' xaa' sakan', te xaa' ndo' ñā ndaku. ¹⁴Kuachi ndii kuäsa' ka xa'ndia chuun' kuachi nuu' kivi' nuu' ndo', sakan' ñā koo' ka ndiee' tu'un' nde'i' Ndiosí nuu' ndo', süu' jaan' ndii ñā ndani mii' Ndiosí ndo'ó nduu' ñā kumi' ndiee' nuu' ndo' vitin.

Kuní a kaka ndaku e' nuu' Ndiosí xiin' nuu' ne yivi'

¹⁵Naa' sakan' ndii, ¿ñáá saa e' kuachi vitin ñā kumi' ka tu'un' nde'i' Ndiosí ndiee' nuu' e', süu' jaan' ndii ñā ndani mii' Ndiosí yoo' kumi' ndiee' nuu' e'? Kuäsa' xachi' sakan' ran'. ¹⁶Süu' xini kaxi' ndo'ó ñā naa' sanakua'a xiin' mii' ndo' nda'a' iin ne yivi' te sachuun' ndo' nuu' nia ndii, ne jaan' xiko' ni'i' ndo'ó. Te sakan' tu yoo a naa' sanakua'a xiin' mii' e' nuu' kuachi ndii, kivi' xachi' e'. Ndisu naa' sanakua'a xiin' mii' e' nda'a' Ndiosí te saxinu e ñā kuní a ndii, ndasandaku a nimá

e'. ¹⁷Ndisu chindani va Ndiosí ña tee' ndee ni xiko ni'i kuachi ndo'ó ndii, xa ni kandixa' ndo' ña ndixa xa'a' Jesús vitin xiin' iin kanii' nimá ndo' saa nii' yoo' a ni natiin ndo'. ¹⁸Te kii' xa ni ndoo ndiká ndo' nuu' ndiee' kuachi ndii, ni nanduu ndo' ne xika' nuu' nuu' ña ndaku ña kuní Ndiosí. ¹⁹Ka'án i ña yo'o' xiin' ndo' xiin' ña ka'án ndiaa jaan' xa'a' a ña tia'an kuví kundani va'a ndo' ña ni sania'á i ndo'ó jaan'. Xta'an' ndii, ni sanakua'a ndo' i'in tu'un' ñu'u' nde'i ndo' nuu' ña xe'na' xiin' nuu' ña ña'a, te ni nduu ndo' ne xika' nuu' nuu' ña jaan'. Ndisu vitin ndii, na sanakua'a ndo' i'in tu'un' ñu'u' nde'i ndo' jaan' nuu' ña ndaku ña kuní Ndiosí, te sakan' kunduu ndo' xanu' nditia Ndiosí kuiti'. ²⁰Kuachi ndii, kii' ni xiko ni'i kuachi ndo'ó ndii, ni xika nuu ndo' nuu' ña ndaku ña kuní Ndiosí. ²¹Ndisu kii' ni xiko ni'i kuachi jaan' ndo'ó ndii, köo' ndee iin nuu' ña va'a ni ki'in ndo', süu' jaan' ndii sakuchani ndi'i ña jaan' ndo'ó vitin, kuachi ndii mii' ndi'i' ndoso' ña jaan' ndii, xi'i ne yivi' xaa' a. ²²Te ndii, vitin ña xa ni ndoo ndiká ndo' nuu' kuachi jaan', te ni nanduu ndo' ne xika' nuu' nuu' Ndiosí ndii, kuní a kaka ndo' saa kuní mii' a kuiti', te ndi'i' ndoso' natiin ndo' kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i'. ²³Sakan' ña ya'vi e' ña natiin e' xa'a' kuachi e' ndii, ña kuní a kuví e' nduu' a. Ndisu tumaní' ña natiin e' nda'a' Ndiosí xa'a' a ña ini e' xini e' xto'o' e' Jesucristo ndii, kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i' nduu' a.

**Xa'a' a ña ini e' xini e' Jesús te sakakú a yoo',
süu' xa'a' a ña saxinú e' tu'un ndei' Ndiosí**

7 ¹Ne ñani ta'an' i, ka'án i xiin' ndo'ó, ne xiní tu'un ndei' Ndiosí. Xiní ndo'ó ña tu'un ndei' jaan' ndii, kumi' a ndiee' nuu' e' kii' tiaku kuiti' e'. ²Saa e' kuenta naa kuu' iin ña'a' kii' tunda'á' a' ndii, kumi' tu'un ndei' ña tunda'á' jaan' ndiee' nuu' a' kii' tiaku kuiti' ii' a. Ndisu naa' kuví te jaan' ndii, köo' ka ndiee' kumi' tu'un ndei' jaan' nuu' ña'a' jaan'. ³Ña jaan' na kuii', naa' tiaku ka ii' a' jaan', te tunda'a' a' xiin' tuku te yivi' ndii, iin ña' xaa' kuachi nuu' Ndiosí xiin' te yivi' jaan' nduu' a'. Ndisu naa' kuví ii' a' jaan' ndii, ndoo ndiká a' nuu' tu'un ndei' jaan'. Te ndüu' a' iin ña' xaa' kuachi nuu' Ndiosí tee' ndee tunda'a' a' xiin' tuku te yivi'.

⁴Sakan' tu ndo'ó, ne ñanì ta'an' i ndii, ne ni xi'ì nduu' tu ndo' nuu' tu'un ndei' Ndiosí xa'a' a ña ni xi'ì Cristo xa'a' kuachi e', sakan' na iin ndaa' ni nanduú ndo' xiin' a xa'a' a ña ni xi'ì a xa'a' kuachi e' jaan', te ni natiaku a, te kuvì saa ndo' ña va'a ña xtani Ndiosí. ⁵Sakan' ña kii' ni xika e' xaa' e' ña kuní iin' mij' e' xta'an' ndii, ni chu'u' ndi'ì tu'un ndei' jaan' ña ndioo' ini iin' e' yoo' te saa ka e' ña ña'a jaan' xiin' iin' e', sakan' te ni xata'an kuvì e' nuu' Ndiosí. ⁶Ndisu vitin ndii, xa'a' a ña ni xi'ì e' nuu' tu'un ndei' ña ni xiko ni'ì yoo' jaan' ndii, xa ni ndoo ndiká e' nuu' a jaan', te sakan' xika' nuu' e' nuu' Ndiosí xiin' ndiee' xaa' ña taxi' Espíritu Santo. Te süu' xika' nuu' e' nuu' a saa ka'an chuun' tu'un ndei' yata' ña ni ke'ì te yivi'.

Yo'o' ka'an Pablo xa'a' kuachi ña ñu'u' iin' ra

⁷Te' ka'an ndo' xiin' i ña naa' sakan' nduu' a ndii, ¿ñáá kuachi nduu' tu'un ndei' jaan'?, kachi ndo'. Kuäsa' xachi' sakan' ran'. Ndisu naa' ni ka'an tu'un ndei' jaan' ndee ña nduu' kuachi ndii, kündani yu'u ndee ña nduu' kuachi. Te ni ndee köo' kivi' kundani tu i naa' kuachi nduu' a ña ndioo' ini e' xa'a' ña'a inga ne yivi' naa' ni ka'an tu'un ndei' jaan' ndii: "Ndiöo' ini ndo' xa'a' ña'a' inga ne yivi'." Sakan' yoso' a. ⁸Ndisu kuachi ña ñu'u' nimá i jaan' ndii, tu'un ndei' jaan' ni nduu' kuei a, te xiin' ña jaan' ni sakuiniá a sakuu' nuu' ña ndioo' ini kini nimá i. Kuachi ndii, kii' xini yu'u ña ka'an tu'un ndei' jaan' ndii, köo' tu ña ndiee' kuachi jaan' nuu' i. ⁹Te kii' tia'an kuni yu'u ña ka'an chuun' tu'un ndei' jaan' ndii, ni xanini i ña te yivi' va'a ni nduu i. Ndisu kii' ni kundani i ña ka'an ña jaan' ndii, ni xa'a' xiko' ni'ì kuachi i jaan' yu'u, te ni xata'an kuvì i nuu' Ndiosí. ¹⁰Te ni kundani i ña xa mij' tu'un ndei', ña ni xata'an taxi kivi' ñuu i ña köo' kivi' ndi'ì jaan', nduu' ña ni taxi te ni xata'an kuvì i nuu' Ndiosí. ¹¹Kuachi ndii tu'un ndei' jaan' ni nduu' kuei kuachi jaan', te ni xini xa'an' a yu'u, te sakan' ni xata'an kuvì i nuu' Ndiosí ni xaa a. ¹²Sakan' na kui' tu'un ndei' jaan' ndii, ña su'un nduu' a. Te i'in ña ka'an chuun' a ndii, ña su'un nduu' a, te ña ndaku nduu' tu a, te ña va'a tu nduu' a.

¹³Naa' sakan' nduu' a ndii, ¿ñáá tu'un ndei' va'a ña ka'an chuun' Ndiosí jaan' ni nduu' ña ni xa'ni' yu'u nuu' Ndiosí? Kuäsa' xachi' sakan' ran'. Süu' jaan' ndii kuachi nduu' ña ni

tiin ndiaa tu'un ndei' jaan', te ni xa'ni' a yu'u nuu' Ndiosí, sakan' te nia'a kuachi jaan' ña yoo ndiee' a nuu' i. Sakan' ni tiin ndiaa kuachi jaan' tu'un ndei' jaan' te nia'a a ña nia'a koo' chukuu' kuachi jaan'. ¹⁴Sakan' ña xa xini e' ña tu'un ndei' jaan' ndii, ni kiee a nuu' Ndiosí. Ndisu yu'u ndii, iin te yivi' iin yivi' kuiti' nduu' i, te xiko' ni'i' kuachi kivi' ñuu i. ¹⁵Xini i yoo nduu' a ndo'o i, sakan' ña xaa' i ña va'a ña kuni i saa i, süu' jaan' ndii ña nia'a, ña ndasi' i saa i, nduu' ña xaa' i. ¹⁶Te vitin ndii, xa'a' a ña xaa' i ña nia'a, ña kuni i saa i jaan' ndii, kuni kachi a ndii ña va'a nduu' tu'un ndei' Ndiosí jaan'. ¹⁷Sakan' na kuii' süu' xaa' mi' yu'u kuachi jaan', süu' jaan' ndii kuachi, ña ñu'u' iin' i, nduu' ña xaa' sakan', te xaa' i ña jaan'. ¹⁸Te xini yu'u ña koo' ndee iin ña va'a ñu'u' iin' i, suu ka'an i xa'a' ñu'u' nde'i i. Xa'a' a jaan' na tee' ndee kuni saa i ña va'a ndii, küvi saa e. ¹⁹Te süu' ña va'a, ña kuni saa i jaan' xaa' i. Süu' jaan' ndii ña nia'a, ña kuni i saa i jaan', xaa' i. ²⁰Te naa' xaa' i ña kuni saa i jaan' ndii, süu' yu'u ka xaa' ña nia'a jaan'. Süu' jaan' ndii kuachi, ña ñu'u' iin' i jaan', nduu' ña xaa' sakan', te xaa' i ña jaan'.

²¹Ña jaan' na kuii' sakan' ndo'o' i, tee' ndee kuni saa i ña va'a ndii, xa ikan' yoo tu ña nia'a iin' i, te taxi' a saa i ña va'a jaan'. ²²Sakan' ña ndee maa' tixin ini i ndii, xtani i saa i ña ka'an tu'un ndei' jaan'. ²³Ndisu xini i ña iin' i ndii, yoo inga ña xikuita'nú nuu' tu'un ndei' jaan' ña kuni i saa i, te ña xikuita'nú jaan' nduu' kuachi ña ñu'u' iin' i, te suvi tu a nduu' ña xiko' ni'i' yu'u ndee naa iin te naa vi'e kaa. ²⁴Iin te nda'vi va kuu' nduu' yu'u. ¿Yoo tu kuví sakakú yu'u nuu' ñu'u' nde'i i yo'o', ña kuni ka'ni' yu'u nuu' Ndiosí? ²⁵Chindani va Ndiosí, sakan' ña ni sakakú xto'o e' Jesucristo yu'u. Sakan' na kuii', tee' ndee xika' nuu' yu'u nuu' tu'un ndei' Ndiosí xiin' ña kuni i xtun, ndisu xiin' iin' i ndii, xiko' ni'i' kuachi kivi' ñuu i.

Na kaka e' saa kuni Espíritu Santo

8 ¹Sakan' na kuii' vitin ndii, koo' ndee iin xa'a' ña katun' Ndiosí yoo', ne ini xini Cristo Jesús, sakan' ña süu' xika' ka e' saa kuni iin' e', süu' jaan' ndii xika' e' saa kuni Espíritu Santo. ²Kuachi ndii, tu'un ndei', ña nduu' kuenta Espíritu, ña taxi' kivi' ñuu e' xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo Jesús ndii, ni sakakú a yoo' nuu' ña xiko' ni'i' kuachi yoo' xiin' nuu' ña

xata'an kuví e' xa'a'. ³Kuachí ndii nì saxonú Ndiosí ña nì kuví saxonú tu'un ndei' jaan' xa'a' a ña itia' kuu' iní ne yivi' nuu' ña nia'a. Xa'a' a jaan' na nì tjanu' a si'e a iin yivi' xiin' iin ñu'u' nde'i ndee naa ña kumi' yoo', ne xaa' kuachí, te nì sanakua'a xiin' mii' a te kuitia' níi' a xa'a' kuachí e'. Te sakan' te nuu' ña nì xi'i Jesús jaan', nì sakakú a yoo' nuu' ña xiko' ni'i' kuachí yoo'. ⁴Sakan' nì xaa Ndiosí te saxonú ndaku Jesús nuu' e' sakuu' ña ka'an chuun' tu'un ndei' jaan', sakan' ña yoo' ndii, xika' ka e' saa kuní ñu'u' nde'i e', süu' jaan' ndii xika' e' saa kuní Espíritu Santo.

⁵Te ne xika' saa kuní iin' mii' nia ndii, xanini nia xa'a' ña ndioo' iní iin' nia jaan' kuiti'. Ndisu ne xika' saa kuní Espíritu Santo ndii, xanini nia xa'a' ña kuní ña jaan' kuiti'. ⁶Te yoo ka ndi'ni xa'a' ña ndioo' iní iin' nia jaan' ndii, kuví xachi' nia nuu' Ndiosí, ndisu yoo ka ndi'ni xa'a' ña xiko' ni'i' Espíritu Santo jaan' kivi' ñuu nia ndii, koo mani' nimá nia, te natiin nia kivi' ñuu ña koo' kivi' ndi'i'. ⁷Xa'a' a jaan' na ña ndioo' iní iin' jaan' ndii, ña ndasi' ta'an xiin' Ndiosí nduu' a, te küní a saxonú a ña ka'an chuun' tu'un ndei' Ndiosí, te nì ndee kuví tu saa a ña jaan'. ⁸Te ne xika' saa kuní iin' nia jaan' ndii, kuví sakuatia' nia Ndiosí.

⁹Ndisu ndo'ó ndii, xika' ka ndo' saa kuní iin' ndo' jaan', süu' jaan' ndii xika' ndo' saa kuní Espíritu Santo naa' ndixa xna'a naá Espíritu Ndiosí nimá ndo'. Te yoo ka koo' Espíritu Cristo naá nimá ndii, süu' kuenta Cristo xna'a nduu' nia.

¹⁰Ndisu naa' ndu'u' xna'a Cristo tixin' nimá ndo' ndii, tee' ndee kuví ñu'u' nde'i ndo' xa'a' kuachí ndii, taxi' Espíritu kutiaku ndo' xa'a' a ña xa nì xandaku Ndiosí nimá ndo' nuu' a. ¹¹Te naa' naá Espíritu Ndiosí, ña nì sanatiaku Jesús, nimá ndo' ndii, Ndiosí jaan' tu sanatiaku ñu'u' nde'i ndo' xa'a' ña naá Espíritu a jaan' nimá ndo'.

¹²Ñani ta'an' i, xa'a' a jaan' na kuu' kumi' e' ña ndei' te kaka ka e' saa kuní iin' mii' e'. ¹³Kuachí ndii, naa' xika' ndo'ó saa kuní iin' mii' ndo' ndii, kuví xachi' ndo' nuu' Ndiosí, ndisu naa' xiin' ndiee' Espíritu Santo sandi'i' xachi' ndo' ña kuní iin' mii' ndo' jaan' ndii, kutiaku xna'a ndo'.

¹⁴Kuachí ndii sakuu' ne taxi' ña ndiaka' ña'a' Espíritu Santo ndii, si'e Ndiosí nduu' nia. ¹⁵Sakan' ña nì natiin' ndo'ó espíritu, ña tuku nì xiko' ni'i' ndo'ó, te kaka iyo ndo'. Süu'

jaan' ndii Espíritu, ña ni sananduu' Ndiosí ndo'ó si'e a, ni natiin ndo'. Te ña jaan' xaa' sakan' te ka'an e' xiin' Ndiosí ndii: "Tata yuva' i'", kachi e'. ¹⁶Te suvi tu Espíritu jaan' nduu' ña nduiin' xiin' espíritu e', te ndiee' yu'u' a nuu' a ña xa' nduu' e' si'e Ndiosí. ¹⁷Te xa'a' a ña si'e a nduu' e' ndii, natiin tu e' ña ni taxa'a Ndiosí xa'a' e', te natiin e' ña jaan' xiin' Cristo. Sakan' ña naa' ndo'o' e' saa ni ndo'o' a ndii, tiin ka'nu' tu Ndiosí yoo' xiin' Cristo jaan'.

¹⁸Kuachi ndii xiní kaxi' yu'u' ña ndee sie näkuitá tundo'o' ña yoo nuu' kivi' ñuu e' vitin xiin' ña ndatun' koo' chukuu' ña natiin e' saa Ndiosí naá kivi'. ¹⁹Sakan' ña sakuu' ña ni xa'a Ndiosí ndiatu' ndi'ni ña xaa kivi' te nia'a Ndiosí yoo nduu' xna'a si'e a. ²⁰Kuachi ndii, süu' xa'a' a ña kuní mii' ña ni xa'a Ndiosí na ni natiin a ña tívi' a, süu' jaan' ndii xa'a' ña xa sakan' ni kuní mii' Ndiosí. Ndisu ni natiin tu a ña ndiatu' ini a ²¹ña ndoo ndiká a nuu' ña xiko ni'i' ña'a' ña sativi' ña'a' jaan'. Te ndiatu' tu ini a ña ndoo ndiká inga' a xiin' yoo', ne nduu' si'e Ndiosí, te natiin na a ña ndundatun a xiin' e'. ²²Kuachi ndii xiní e' ña tana' inga' sakuu' ña ni xa'a Ndiosí ndee vitin. Te ndo'o' u'vi tu sakuu' a ndee naa ndo'o' iin ña' sakaku' si'e. ²³Te süu' ña jaan' kuiti' ndo'o' sakan', süu' jaan' ndii tana' u'vi tu ini yoo', ne ni taxi Ndiosí Espíritu Santo naá nimá, ña nduu' ndee naa ña ni chikandia a nuu' e', ña ndiatu' ini e' xaa' kivi' ña natiin nda'vi xachi' Ndiosí yoo', te natiin e' sakuu' ña va'a nda'a' a kii' sanduxaa' xachi' a ñu'u' nde'i e'. ²⁴Kuachi ndii, kii' ni sakakú Ndiosí yoo' ndii, ni natiin e' ña ndiatu' ini e' jaan', ndisu ña kuví kuní nuu' e' ndii, kúní a ña kundiatu ini ka e' xa'a' ña jaan'. Sakan' ña kōo' ndee iin ne yivi' ndiatu' ini xa'a' ña xa kumi' ña. ²⁵Ndisu xa'a' ña ndiatu' ini e' ña tia'an kuví kuní e' ndii, na kundiatu ndituni kuie e' xa'a' a.

²⁶Te nii' sakan' tu chindiee' Espíritu Santo yoo' kii' itia' ini nimá e', kuachi ndii xiní e' ndee ña kakan e' nuu' Ndiosí. Ndisu mii' Espíritu jaan' xikui'ní xa'a' e' nuu' Ndiosí tee' ndee xiin' ña tana' ña küvi ka'an e' xiin' tu'un e'. ²⁷Te Ndiosí ndii, xa'a' a ña suvi a xachuun' ndi'i xiin' nimá e' ndii, xa xiní a jaan' ndee ña kuní Espíritu ña naá nimá e' jaan'. Sakan' ña xikui'ní Espíritu jaan' xa'a' yoo' saa nii' kuní Ndiosí xa'a' a ña nduu' e' kuenta a.

Kanando e' nuu' sakuu' tundo'o' ña ndo'o' e'

²⁸Te siin' tuku' ndii, xa xini' e' ña xa'a' a ña ndani' e' Ndiosí, na sakuu' ña ndo'o' e' ndii, ña va'a nduu' a xaa' a, sakan' ña ni kana a yoo' saa ni chituní mii' a. ²⁹Sakan' ña yoo' ne xa ni nakaxin Ndiosí ndee kii' tia'an kua'a iin yivi' ndii, ni chituní a ña kuu e' saa nii' kuu' si'e a. Te sakan' si'e a jaan' kunduu ñani ña xkua'a' nuu' kua'a' ne ta'an' a. ³⁰Te yoo', ne xa ni chituní a ña koo e' sakan' ndii, ni kana tu a yoo', te yoo', ne ni kana a jaan' ndii, ni xandaku tu a nimá e' nuu' a, te yoo', ne ni xandaku a nimá jaan' ndii, nduu' e' kuenta mii' ndatun' kaa' mii' ndu'u' a.

³¹Xa'a' a jaan' na kuii' kuvi ka'an e' ña naa' Ndiosí yoo xiin' e' ndii, ¿yoo kuvi kanando yoo'? ³²Sakan' ña Ndiosí ndii, ni kuu xi'ndia' a si'e a nuu' e', süu' jaan' ndii ni sanakua'a ña'a' a, te ni xi'i' ña jaan' xa'a' kuachi sakuu' e'. Xa'a' a jaan' na nii' sakan' tu taxí inga' a xiin' si'e a jaan' nuu' e' sakuu' ña'a. ³³Naa' sakan' ndii, köo' xachi' ka ña kuvi tiin kuachi yoo', ne xa ni nakaxin Ndiosí ran'. Sakan' ña mii' a jaan' nduu' ña xa ni ka'an ña ne ndaku nimá nduu' e' nuu' a. ³⁴Te sakan' tu köo' xachi' ka ña kuvi katun' yoo' nuu' Ndiosí. Sakan' ña Cristo nduu' ña xa ni xi'i' xa'a' kuachi e'. Te süu' sakan' kuiti', süu' jaan' ndii xa ni natiaku tukuu a, te ndu'u' a nda'a' kua'a Ndiosí xikui'ni a xa'a' e'. ³⁵Te sakan' ni tu köo' xachi' ña kuvi saa sakan' te nakoo Cristo ña ndani a yoo', naa kuu' tundo'o', uun naa kuu' ña ndi'ni nimá e', uun naa kuu' ña ndikún u'vi ne yivi' yoo', uun naa kuu' soko, uun naa kuu' ña natiín e' xa'a' toto, uun naa kuu' ña kuain', uun naa kuu' ña xa'ni' ne yivi'. Ndee iin ña jaan' küvi saa sakan'. ³⁶Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Xa'a' a ña ndikún ndu ichi' un' ndii,

saa kivi' yoo ndu nuu' ña kuein' ña ka'ni' ne yivi' ndu'u.

Te kuu' nia xiin' ndu ndee naa xaa' ne yivi' xiin' mbee, ti' xa xito' ka'ni' nia.

Sakan' yoso' a.

³⁷Ndisu xa'a' a ña ndani Cristo yoo' ndii, mii' a saa sakan', te kanando xachi' e' nuu' sakuu' tundo'o' jaan'. ³⁸Sakan' ña xini' kaxi' yu'u ña köo' xachi' ña kuvi saa sakan', te nakoo Cristo ña ndani a yoo', naa kuu' ña xi'i' e', uun naa kuu' ña xika' e' iin yivi', uun naa kuu' ángele, uun naa kuu' ña xa'ndia chuun'

ka'nu', uun naa kuu' ña kumi' ndiee', uun naa kuu' ña ndo'o' e' vitin, uun naa kuu' ña kundo'o' e' nuu' ku'un e', ³⁹uun naa kuu' ña ndiee' mii' sukun va ndivi', uun naa kuu' ña ñu'u' ndee maa' va tixin ñu'u', ndee ndee ka ña ni ku'a'a ni xaa Ndiosí ndii, kivi saa a sakan' te nakoo Ndiosí ña ndani a yoo', sakan' ña ni nia'a ña ndani a yoo' xa'a' ña ni xaa xto'o' e' Jesucristo xa'a' e'.

Nakaxin Ndiosí yoo ka kuní miji a kunduu kuenta a

9 ¹Xa'a' a ña nduu' i te ndikún Cristo ndii, ña ndixa ka'an i, süu' xini xa'an i. Te Espiritu Santo ndiee' yu'u' nuu' nimá i ña ña ndixa ka'an i, ²kii' ka'an i ña ndiee' va xikui'nú titu'un' yu'u, te ndiee' va tu ndi'ni u'vi nimá i xa'a' ne ta'an' i. ³Kuachi ndii xa nakuiin' yu'u' yu'u nacha'an i saa Ndiosí, tee' ndee ndondia i Cristo naa' xiin' ña jaan' kuví sakakú a ne ta'an' i, ne Israel, ne nduu' ichi' i mii' kuaxi i. ⁴Sakan' ña ne Israel nduu' tu ne jaan', te ne jaan' tu nduu' ne xito' natiin nda'vi Ndiosí, te suvi tu nia nduu' ne ni nia'a Ndiosí ña ndiee' ndatun' va a, te suvi tu nia nduu' ne ni ndoo a kuento a xiin', te suvi tu nia nduu' ne ni taxi a tu'un ndei' a nuu', te suvi tu nia nduu' ne ni ka'an Ndiosí xiin' saa saka'nu' ña'a' nia, te suvi tu nia nduu' ne ni chikandia Ndiosí kuento a xa'a'. ⁵Te sakan' tu ichi' yata' tu nia nduu' te xii' yata' e', te ni xika va'a ichi' Ndiosí, te kuenta te jaan' nduu' tu ichi' yata' Cristo kuenta ña nduu' a si'e ne yivi'. Te Cristo jaan' nduu' tu Ndiosí, ña xa'ndia chuun' xa'a' sakuu' ña yoo'. Na saka'nu' ña'a' e' ndee ndi'i' ni kivi'. Sakan' na kunduu a.

⁶Ndisu süu' ka'an i ña ni saxinú Ndiosí tu'un ña ni taxi a jaan' nuu' ne jaan'. Kuachi ndii süu' sakuu' ne Israel jaan' nduu' kuenta Ndiosí, ⁷te ni ndee süu' sakuu' tu siani' xika' Abraham nduu' xna'a siani' xika' ra nuu' Ndiosí. Süu' jaan' ndii ni ka'an Ndiosí xiin' ra ndii: “Siani' xika' Isaac kuiti' kunduu siani' xika' un'”, ni kachi a. ⁸Ña jaan' na kuni kachi a ndii, ndee iin ne yivi' ndüu' si'e Ndiosí xa'a' a ña nduu' nia siani' xika' Abraham kuiti'. Süu' jaan' ndii ne ni taxi a kuento a xa'a' nuu' Abraham jaan' kuiti' nduu' xna'a siani' xika' ra. ⁹Kuachi ndii ña yo'o' nduu' kuento a ña ni taxi a ndii: “Kivi' naa vitin nandiko' i kuiya ki'in, te Sara ndii, xa ni tuví si'e a'”, ni kachi a. ¹⁰Te süu' xa ña jaan' kuiti', süu' jaan' ndii sakan' tu Rebeca ndii, ni sakaku' a' te kuate

si'e a' xiin' iin ndaa' te yivi' kuiti', te jaan' nduu' xii' yata' e' Isaac. ¹¹Ndisu ña kuní ka kaku te kuate jaan', te kii' kuní ka tu saa uvi saa' ra ña va'a, uun ña nia'a ndii, xa ni chituní Ndiosí ña nakaxin a iin te jaan', te süu' xa'a' ña ni xaa te jaan' ña va'a na ni nakaxin ña'a' Ndiosí, ¹²sakan' ña ni ka'an a xiin' Rebeca ndii: "Te xkua'a' kaka nuu nuu' te xanuu'", ni kachi a. ¹³Te sakan' tu yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Ni kundani i Jacob, ndisu ni kundasi i Esaú." Sakan' yoso' a.

¹⁴Tee' ka'an ndo' xiin' i ña süu' ña xachuun' ndaku nduu' Ndiosí na xaa' a sakan', kachi ndo'. Kuäsa' xachi' sakan' ran'. ¹⁵Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ni ka'an a xiin' Moisés ndii: "Kuvita ini i xa'a' yoo ka kuní mii' i, te koo ka'nu' ini i xa'a' yoo ka kuní mii' i." Sakan' yoso' a. ¹⁶Xa'a' a jaan' na kuii' ña kuvita ini Ndiosí xa'a' e' ndii, süu' kuenta ña ka'an nimá e' nduu' a, te ni ndee süu' kuenta ña ndiee' mii' e' nduu' tu a. Süu' jaan' ndii kuenta ña ni chituní Ndiosí ña kuvita ini a xa'a' kuiti' e' nduu' a. ¹⁷Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí ña ni ka'an a xiin' Faraón, te ni xa'ndia chuun' kuu' nuu' ñuu Egipto, mii' ka'an a ndii: "Ni sakuiso' chuun' i yo'ó te nia'a i ña ndiee' i xiin' ña kundo'o un', te kiku' tu'un xa'a' i kanii' nuu' ñu'u' iin yivi'." Sakan' yoso' a. ¹⁸Xa'a' a jaan' na kuii' kuvita ini Ndiosí xa'a' ne kuní mii' a kuvita ini a xa'a' kuiti', te xaxii a nimá ne kuní a saxii a nimá.

¹⁹Ndisu tee' ka'an ndo' xiin' i ndii: "¿Ndee xa'a' ka'an Ndiosí ña ne ndiso' kuachi nduu' e', sakan' ña küvi xachi' sain kuiin e' ña xa ni chituní a saa a xiin' e'?" ²⁰Ndisu ka'an yu'u xiin' ndo' ndii, ne yivi' iin yivi' kuiti' nduu' yoo'. Koo' nduu' xachi' yo'ó na nakan un' kuenta nuu' Ndiosí xa'a' ña xaa' a. Naa kuu' iin kisi ndii, ¿ñáá tuu ndo'ó ña küvi ka'an a xiin' te ni xa'a' ña'a' ndii: "¿Ndichun na ni xa'a' un' yu'u so'o?", kachi a. ²¹Xini e' ña te xachuun' xiin' ñu'u' kixin' ndii, kumi' ra ndiee', te kasa'a ra ndee ka nuu' kisi xiin' ñu'u' kixin' naa' kuní ra. Küvi kasa'a ra iin a xa'a' chuun va'a, te küvi tu kasa'a ra iin a xa'a' chuun kualí' kuu' so'o.

²²Te ndee naa sakan' tu yoo Ndiosí, kii' kuní a nia'a a ña xi'é a xini a kuachi, te kuní ne yivi' ña ndiee' a, sakan' na xiin' kua'a' ña kuiee ini ni kundieni a xa'a' ne xa ni yoo tu'va, te sando'o' ña'a' a, te nduxin nia. ²³Te ni xaa tu a sakan' te nia'a

*Te xa'a kisi' ndii, xa'a ra a saa
xtani mi' ra koo a (9.21)*

a ña ka'nu' va ña nduu' a xiin' ne ni nakaxin a, te kuvita ini a xa'a' nia, te ne jaan' nduu' ne ni chituni a ndee ña nuu' ña kundiee nia mii' ndatun' va kaa'. ²⁴Te yoo' tu nduu' ne ni kana Ndiosí jaan'. Te süu' ndu'u ne judío kuiti' ni kana a, süu' jaan' ndii ni kana tu a ndo'ó, ne tuku'. ²⁵Naa ni ka'an Ndiosí xiin' Oseas, te ni ka'an tiakú tu'un a ndii:

Ka'an i ña ne nduu' kuenta i nduu' ne ni nduu' kuenta i.

Te ka'an i ña kundani i ne ni ndani i.

²⁶Te iin xaan' mi' ni ka'an i xiin' ne yivi' ndii:

“Ndo'ó ndii, süu' kuenta i nduu' ndo'ó”,

ikan' ka'an i xiin' nia ña si'e mi' yu'u Ndiosí tiaku nduu' nia.

Ni kachi Ndiosí xiin' Oseas jaan'.

²⁷Te ni ka'an ndoso' Isaías, te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí, xa'a' ne Israel ndii:

Te'e' ndee yoo kua'a' ya'a ndu ne Israel,

ndee naa ñuti' mini ka'nu' ndii,

chaa' kuiti' ndu kaku nuu' kuachi ndu.

²⁸Kuachi ndii xa kuyatin' kuii va natava' ndaku xto'o e' kuachi sakuu' ne ndiee' iin yivi'.

Ni kachi ra. ²⁹Te naa ni ka'an ka Isaías inga xaan' ndii:

Naa' ni sakakú xto'o e' Ndiosí, ña ndiee' koo' chukuu', iin

chaa' ne xii' yata' ndu ndii,

xá nī ndoñu'u' ndu ndee naa nī ndo'o ne nī ndiee ñuu
 Sodoma xiin' ñuu Gomorra.
 Sakan' nī kachi ra.

Īnī ne Israel xini nīa Cristo

³⁰Xa'a' a jaan' na kuui', ña yo'o' nduu' ña ka'án ña nī ka'an
 i jaan'. Te ne tuku' ndii, tee' ndee nī nduku' nīa ña koo ndaku
 nimá nīa nuu' Ndiosí ndii, nī natiin nīa ña nī xandaku a nimá
 nīa jaan' nuu' a xa'a' a ña inī nīa xini ña'a' nīa. ³¹Ndisu ne
 ta'an' i, ne Israel ndii, tee' ndee nī nduku' u'vi nīa ña sandaku
 Ndiosí nimá nīa nuu' a xa'a' a ña xanduxa' nīa, te saxinú nīa
 tu'un ndei' a ndii, nī natiin nīa ña sandaku a nimá nīa nuu' a.
³²Nī ndo'o nīa sakan' kuachi ndii, nī nduku' nīa ña sandaku
 Ndiosí nimá nīa nuu' a xa'a' a ña inī nīa xini ña'a' nīa. Süu'
 jaan' ndii nī nduku' nīa ña sandaku a nimá nīa nuu' a xa'a' a
 ña xaa' nīa ña ka'án chuun' tu'un ndei' a. Sakan' na nī kaki'i
 nīa xiin' yuu', ña kaki'í ne küní inī. ³³Naa yoso' a nuu' tutu
 Ndiosí mii' ka'án a ndii:

Chuun xa'a' va ndo'. Xa nī chindu'u' i iin yuu' ñuu Sión.
 Te nuu' yuu' jaan' kaki'i ne yivi' te nduva nīa.

Ndisu yoo ka inī xini yuu' jaan' ndii, sākuchani ña'a' a.
 Sakan' kachi a.

10 ¹Ñani ta'an' i, ña ka'án nimá i xa'a' ne ta'an' i, ne
 Israel, xiin' ña ka'án i xiin' Ndiosí xa'a' nīa ndii, ña
 kaku na nīa nuu' kuachi nīa nduu' a. ²Kuachi ndii kuvī ndiee
 yu'u' i xa'a' ne jaan' ña xikán va nimá nīa ña kaka nuu nīa
 nuu' Ndiosí, ndisu xini nīa saa kuní a saa nīa. ³Kuachi ndii
 nī kundani nīa saa nī kuní Ndiosí sandaku a nimá nīa nuu'
 a. Sakan' na nī xika nīa sandaku mii' nīa nimá nīa nuu' a
 xiin' ndiee' mii' nīa, te ka'an a ña ne ndaku nimá nduu' nīa.
 Te nī natiin nīa saa nī kuní Ndiosí sandaku a nimá nīa nuu'
 a. ⁴Kuachi ndii Cristo nduu' mii' xinú ña ka'án tu'un ndei'
 Ndiosí. Sakan' te sandaku a nimá sakuu' yoo', ne inī xini ña'a'.

⁵Te so'o yoso' tu'un ndei' Ndiosí ña nī ke'i Moisés jaan'
 xa'a' ne xika' sandaku mii' nimá nīa nuu' Ndiosí xiin' tu'un
 ndei' jaan' ndii: “Yoo ka saxinú sakuu' ña ka'án chuun' tu'un
 ndei' Ndiosí ndii, kutiaku nīa saa tu'un ndei' jaan'.” Sakan'
 kachi a. ⁶Ndisu yoso' a nuu' tutu Ndiosí ña ne inī xini ña'a'
 kuiti' nduu' ne yoo ndaku nimá nuu' a, sakan' na ka'án a ndii:

“Känin̄i ndo' xiin' nimá ndo' ndii: ¿Yoō tu kuv̄i ndaā ndivi', te na'ín n̄ia a? (Kii' ka'án e' sakan' ndii, ndee naa' kuni sanuu' e' Cristo.) 7N̄i ndee ka'án tu ndo' xiin' nimá ndo' ndii: ¿Yoō tu nuu' ndee yavi kunu te na'ín n̄ia a?” (Kii' ka'án e' sakan' ndii, ndee naa' kuni xta'ni' e' Cristo tein ne ni xi'i.) Sakan' yoso' a. 8Ndisu yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Yatin nuu' ndo', te yatin tu nimá ndo' yoo tu'un va'a jaan'”, kachi a. Te tu'un va'a jaan' nduu' tu ña ka'án ndoso' nduu' nuu' ndo' vitin te in̄i ndo' kuni ndo' Jesús. 9Sakan' ña naa' ka'an un' xiin' yu'u' un' ña Jesús nduu' xto'o nuu' sakuu' ña'a, te in̄i un' xiin' nimá un' ña ni sanatiaku ña'a Ndiosí ndii, kaku un' nuu' kuachi un'. 10Kuachi ndii xiin' nimá e' in̄i e' xini ña'a e' te xandaku Ndiosí nimá e' nuu' a. Te xiin' yu'u' e' ka'án e' ña nakuni ña'a e' nuu' ne yivi' te sakakú a yoo' nuu' kuachi e'. 11Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Yoō ka in̄i xini ña'a' ndii, täxi a kuchani n̄ia.” Sakan' yoso' a. 12Kuachi ndii iin ndaa' nduu' e' tee' ndee ne judío nduu' e', uun ne tuku' nduu' e'. Sakan' ña iin ndaa' Ndiosí nduu' xto'o nuu' sakuu' e', te sañu'u' kua'a' a saa ka ta'an' ne yivi' xikán nuu' a. 13Kuachi ndii yoso' tu a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Yoō ka kakan nuu' xto'o e' Ndiosí jaan' ndii, sakakú ña'a' a nuu' kuachi n̄ia”, kachi a.

14Ndisu xiní kaxi' e' ña küvi kakan ne jaan' nuu' a naa' tia'an in̄i n̄ia kuni ña'a' n̄ia. Te küvi tu in̄i n̄ia kuni n̄ia xto'o e' naa' tia'an kuni so'o n̄ia tu'un a. Te sakan' tu küvi kuni so'o n̄ia tu'un a naa' tia'an ka'an ndoso' ne yivi' nuu' n̄ia xa'a' a. 15Te, ¿yoō ku'un ka'an ndoso' tu'un a naa' n̄i tianu' ña'a' a? Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: “Ña va'a va' nduu' a kii' xaá ne ka'án ndoso' tu'un ña nachindiee' maní' yoo' xiin' Ndiosí, te ka'án tu n̄ia tu'un va'a.” Sakan' yoso' a.

16Ndisu n̄i natiin sakuu' ne ta'an' i, ne Israel, tu'un va'a jaan'. Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ni ka'an Isaías ndii: “Táku'e, kōo' n̄i kandixa' tu'un ña ka'án ndoso' ndu”, n̄i kachi ra. 17Ña jaan' na kuii' kii' xini so'o e' tu'un va'a jaan', te xa'a' ña in̄i e' xini e' Ndiosí, te tu'un va'a jaan' nduu' ña ka'án xa'a' Jesucristo. 18Ndisu ndatu'un' i ndo'ó ndii: ¿Ñáá n̄i xini so'o ne jaan' tu'un va'a jaan'? Sūu n̄i xini so'o n̄ia a naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii:

Te iin kanii' nuu' ñu'u' iin yivi' ka'án ndoso' ne yivi' tu'un va'a jaan'.

Te ndee mii' xan ndi'i' iin yivi' xaá tu'un nía.

Sakan' yoso' a. ¹⁹Te ndatu'ún' tu' i' ndo'ó ndii: ¿Ñáá nī kundani ne ta'an' i, ne Israel, tu'un va'a jaan'? Suu ni kundani nía a naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí ña ni ke'i Moisés ndii:

Sakuñu ndo' yu'u saa i xa'a' ne tuku',
ne nduu' kuenta i.

Te sanasaá' i ndo'ó xa'a' ne tuu tu' ndo' ña ne küu' kaxi' nduu' nía.

Sakan' kachi Ndiosí, ni kachi a. ²⁰Te yoso' tu' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ña ni xandieni xiin' mii' Isafas, te ni ka'an ra ndii:

Ni natiin ne tuku' jaan' yu'u tee' ndee ni nanduku' nía yu'u.

Te tee' ndee ni ndatu'un' nía xa'a' i ndii, ni satuví xiin' mii' mii' i nuu' nía.

Sakan' yoso' a. ²¹Ndisu yoso' tu' a nuu' tutu Ndiosí ña ni ka'an Isafas jaan' ndii: “Nduvi' ni katani nda'a' i nuu' ndo'ó, ne so'ó, ne xii nimá.” Sakan' yoso' a.

Nakaxin Ndiosí chaa' kuiti' ne Israel, te ini nía kuni ña'a' nía

11 ¹Sakan' na ndatu'ún' i ndo'ó ndii: ¿Ñáá xanini ndo' ña xa ni saxiio Ndiosí ne nduu' kuenta a nuu' a? Kuäsa' xachi' sakan' ran'. Kuachi ndii, sakan' tu' yu'u ndii, iin te Israel siani' xika' Abraham nduu' i, te nduu' tu' i kuenta ti'vi ne iin kuu' xiin' Benjamín. ²Ni saxiio Ndiosí nuu' a ne ni nakaxin a ndee xta'an' iin yivi' nduu' kuenta a. Tee' näka'an' ka ndo' saa yoso' a nuu' tutu Ndiosí xa'a' Elías kii' ni tiin kuachi ra ne jaan' nuu' a ka'án ra ndii: ³“Tákui'e, xa ni xa'ni' nía te ka'án tiakú tu'un un', te xa ni tani tu' nía sakuu' yuu' ña ndiee' moto mii' ni saka'nu' ndu yo'ó. Te ndee iin ndaa' i so'ó ni kaku. Te kuni ka'ni' tu' nía yu'u”, ni kachi ra. ⁴Ndisu ni nakuiin Ndiosí nuu' ra ndii: “Xa ni xa siin' i uxá mii' te yivi' xa'a' mii' i, te xika' nuu' nuu' i xiin' un', te koo' kivi' ni ita xiti' ra nuu' ndiosí saka ña nani' Baal, te saka'nu' ra a”, ni kachi Ndiosí. ⁵Te sakan' tu' xaa' Ndiosí ndee vitin ndii, ni nakaxin a chaa' kuiti' ne ta'an' i, ne Israel, xa'a' a ña ndani mii' a ndu'u. ⁶Te naa' ni nakaxin a ne jaan' xa'a' a ña ndani mii' ña'a' ndii, süu'

xa'a' chuun va'a ña ni xaa ña nduu' a. Süu' jaan' ndii xa'a' a ña ndani mii' a ne jaan' kuiti' nduu' a. Sakan' ña naa' xa'a' ña va'a ña xaa' ña ni nakaxin ña'a' a ndii, süu' xa'a' a ña ndani mii' ña'a' a kunduu a, ndisu süu' sakan' nduu' a. ⁷Ña jaan' na kuii' ni nanduku' ne ta'an' i, ne Israel, ña sandaku Ndiosí nimá ña nuu' a, te ni natiin ña a, ndisu ne chaa' ne ni nakaxin Ndiosí ndii, ni natiin ne jaan' a. Te sakuu' tuku ka ne Israel jaan' ndii, ni kuxii nimá ña nuu' Ndiosí. ⁸Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Ni sakuun' Ndiosí ma'na nuu' nimá ne Israel jaan' nuu' ichi' a,
te ni ndasi tu a nduchi' nuu' ña,
te ni ndasi ni tu a so'o ña,
te küvi kuni so'o ña tu'un a ndee kivi' vitin.

Sakan' yoso' a. ⁹Te sakan' tu yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ni ka'an David ndii:

Na kunduu mii' yoo viko' ña,
ndee naa iin ñunu',
xiin' ndee naa iin itun' mii' xiku'un saa.
Te kunduu a ña viku'un xa'a' ña,
te sando'o' ña'a' Ndiosí.

¹⁰Te na ndasi nduchi' nuu' ña te küvi kuni ña nuu' Ndiosí.
Te na kutoso xachi' ña nuu' kuachi ña ndiso' ña.

Ni kachi ra.

Sakakú Ndiosí ne tuku' nuu' kuachi ña

¹¹Xa'a' a jaan' na ndatu'un' i ndo'ó ndii: Kii' ni kaki'i' ne ta'an' i, ne Israel jaan' ndii, ¿ñáá xanini ndo' ña ni nduva xachi' ña? Kuäsa' xachi' sakan' ran'. Ni xka'ndia ña jaan' te sakakú Ndiosí ne tuku', te sakuiñu a ne Israel jaan' kuiti'.

¹²Xa'a' a ña ni xaso'o ne Israel jaan' nuu' Ndiosí ndii, ni natiin ne yivi' iin yivi' kua'a' ña va'a, ña taxi' Ndiosí. Te xa'a' a ña ni saxioo ña ña kuni Ndiosí taxi a nuu' ña ndii, ni sañu'u' kua'a' a ne tuku' jaan', saa ka vi' tu kua'a' sañu'u' a yoo' kii' sanakua'a xiin' mii' sakuu' ne Israel jaan' nda'a' Ndiosí.

¹³Te vitin ka'an i xiin' ndo'ó, ne tuku', ña Cristo nduu' ña ni tianu' yu'u, te sania'á i ichi' a nuu' ndo', te tiin' ka'nu' i chuun yo'o'. ¹⁴Te kuni i naa' sakuiñu ne ta'an' i ndo'ó xa'a' a ña ni sakakú Ndiosí ndo'ó nuu' kuachi ndo', te sakan' küvi kaku tu sava ne jaan' nuu' kuachi ña. ¹⁵Kuachi ndii, naa' xa'a'

a ña ni saxioo Ndiosí yatin' sakuu' ne ta'an' i, ne Israel jaan', te ni nakoo a ña maní' xiin' sakuu' inga ne yivi' iin yivi' ndii, saa ka vi' tu saa a kií' natiin tukuu a ne Israel jaan'. Saa a xiin' nia ndee naa natiaku tukuu nia ndee tein ne ni xi'i, te nakoo kivi' ñuu nia ña kōo' kivi' ndi'i'. ¹⁶Te naa' ña su'un nduu' xita' va'a, ña ni kua'a ña nuu', ña nduu' nditia nuu' Ndiosí ndii, ña su'un nduu' tu kanií' xini' ixan'. Te sakan' tu naa' ña su'un nduu' tio'o itun' ndii, ña su'un nduu' tu nda'a' nu'.

¹⁷Ndu'u, ne Israel ndii, ndee naa tun' olivo tata tun' xa ni ta'nu sava nda'a' nduu' ndu. Te ndo'ó, ne tuku' ndii, ndee naa nda'a' tun' olivo iku' nduu' ndo'. Te ni'ni' ndiaa nda'a' tun' olivo iku' jaan' toko' tun' olivo tun' tata jaan' mií' ni ta'nu sava nda'a' tun' olivo tata jaan'. Te tio'o tun' tata jaan' taxi' sikui asin' va xa'a' nda'a' tun' olivo iku' ña ni xikui'ni ndiaa jaan'. ¹⁸Ndisu ka'an ñuñu' ndo'ó, ne tuku', ña ne ka'nu' ka nduu' ndo' te sakan' ne Israel, ne nduu' ndee naa nda'a' tun' olivo tata ña ni ta'nu jaan'. Naa' ka'an ñuñu' ndo' sakan' ndii, kuni a ña saa ndo' kuenta ña süu' ndo'ó, ne tuku', taxi' sikui asin' va nuu' tio'o tun' tata jaan'. Süu' jaan' ndii tio'o tun' tata jaan' taxi' sikui jaan' nuu' ndo'ó.

¹⁹Tee' ka'an ndo' ña xa ni ta'nu nda'a' tun' olivo tata jaan', te nakui'ni ndiaa ndu'u. ²⁰Ña ndaku ka'an ndo', ndisu ne jaan' ndii, xa'a' a ña ni xiin' nia ini nia kuni nia Cristo na nduu' nia ndee naa nda'a' tun' olivo ña ni ta'nu jaan'. Te ndo'ó, ne tuku' ndii, ni'ni' ndiaa ndo' nda'a' tun' olivo jaan' xa'a' a ña ini kuiti' ndo' xini ndo' Cristo. Xa'a' a jaan' na va'a kuñuñu' nimá ndee iin ndo' xa'a' ña jaan'. Süu' jaan' ndii nuu' ña jaan' ndii, va'a ka kuyi'vi ndo' Ndiosí. ²¹Kuachi ndii, naa' ni yoo ka'nu' ini Ndiosí xa'a' ne Israel, ne nduu' ndee naa nda'a' tun' olivo tata jaan' ndii, kōo' ka'nu' tu ini a xa'a' ndo'ó naa' saa ndo' saa nii' ni xaa ne jaan'. ²²Ña jaan' na chuun xa'a' va e' xa'a' ña ndasun ini Ndiosí xiin' xa'a' ña kui'e a. Sakan' ña kui'e a xini a ne ni kuni natiin ña ni kuni a sakakú ña'a' a, ndisu ndasun ini a xini a ndo'ó, ne ni natiin ña jaan'. Ndisu naa' nakoo ndo' ña ndasun ini a jaan' ndii, kunduu tu ndo'ó ndee naa nda'a' tun' olivo, ña ni ta'nu jaan'. ²³Te naa' nakoo ne jaan' ña ini nia xini nia Cristo ndii, kivi nachi'ni ni tukuu a ne jaan' mií' ni ndondia nia. Kuachi ndii ña ndiee' koo' chukuu' nduu' Ndiosí te saa a sakan'. ²⁴Kuachi ndii ndee naa nda'a' tun' olivo iku',

ñā nī tia'ndīa te nī xīkui'nī ndīaa a ndā'a' tun' olivo tātā jaan', nduu' ndo'ó. Sakan' ñā tee' ndee nākuitá ndo' xiin' tun' olivo tātā jaan' ndii, nī xīkui'nī ndīaa ndo' ndā'a' tun' jaan'. Saa ka vi' tū ne Israel, ne nduu' ndee naa ndā'a' tun' olivo, ñā nī ta'nu jaan' ndii, kuvi ya'a nach'i'nī tukuu Ndiosí ne jaan' mii' xa nī ndondia nīa jaan'.

Kaku sakuu' ne Israel xa'a' nuu' kuachi nīa

²⁵Ñāñi ta'an' i, kuní i ñā kundani ndo' ñā nī chituní sī'e Ndiosí xa'a' ne Israel jaan', sakan' te kũñũñũ' nimá ndo'. Sava ne Israel ndii, nī xa xīi nīa nimá nīa, te sakan' kundoo nīa ndee skachi' ndi'i xinū ne tuku', ne nī nakaxin Ndiosí, ne inī kuní Cristo. ²⁶Ndi'i ñā jaan' te sakakú Ndiosí sakuu' ne Israel nuu' kuachi nīa. Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: Te xaa iin ñā sakakú ne ndiee' ñuu Jerusalén, ñā keta tein nīa,

te ndasandoo a ne nduu' siani' xika' Jacob nuu' kuachi nīa.

²⁷Te kuento yo'ó' ndoo i xiin' ne jaan' ki' sandoyo' i kuachi nīa.

Nī kachi a. ²⁸Te xa'a' a ñā nī natiin ne Israel jaan' tu'un va'a xa'a' Cristo ndii, ndasi' nīa Ndiosí, te ñā jaan' ndii, ñā va'a ndo'ó nduu' a. Ndisu xa'a' a ñā nduu' nīa ne nī nakaxin Ndiosí ndii, kua'an na kua'an a ñā ndani ñā'a' a xa'a' a ñā nī ndoo a kuento a xiin' te xii' yata' ndu. ²⁹Sakan' ñā Ndiosí ndii, tū'un a ndā'a' e' ñā xa nī xamaní' a yoo', nī ndee nākoo tu a ne xa nī kana a te kaka nīa ichi' a. ³⁰Sakan' tu ndo'ó, ne tuku' ndii, nī saxinú ndo' ñā kuní Ndiosí nuu' nī kixin. Ndisu kuvita inī a xa'a' ndo' vitin xa'a' a ñā saxinú ne Israel jaan' ñā kuní a. ³¹Sakan' tu ne jaan' vitin ndii, saxinú nīa ñā kuní Ndiosí, ndisu natiin na nīa ñā kuvita inī a xa'a' nīa naa kuvita inī a xa'a' ndo'ó. ³²Kuachi ndii mii' Ndiosí nī ndasi i'nu sakuu' ne yivi' nuu' ñā so'ó, sakan' te kuvi kuvita inī a xa'a' sakuu' e'.

Xaka'nu' Pablo Ndiosí xa'a' a ñā xini tuní a

³³Ñā ndichi xava'a nduu' Ndiosí xiin' ñā xini tuní, te sakuu' ñā yoo kundani a, te kōo' ndee iin ne kuvi sanakuachi' ñā chituní a, nī ndee kōo' tu ne kuvi nakuni saa yoo ichi' a. ³⁴Te kōo' tu ndee iin ne xiní ñā xanini xto'o

e' jaan', te ni ndee koo' tu ni ka'an ña kaa' va'a xiin' a. ³⁵Te ni ndee koo' tu ne yivi' ne kuví satatu ndee iin ña'a nuu' Ndiosí, te sakan' nakan nia ña'a jaan' nuu' a. ³⁶Sakan' ña sakuu' ña yoo ndii, mii' a ni xa'a ña'a', te xa'a' a ña kuni Ndiosí na yoo a, te xa'a' mii' a yoo sakuu' ña jaan'. Te na natiin a sakuu' ña tiin' ka'nu' ña'a' e' ndee ndi'i' ni kivi'. Sakan' na kunduu a.

Va'a ka taxi e' kivi' nuu e' te kunduu a tumani' nditia Ndiosí

12 ¹Ñani ta'an i, ka'an nda'vi i xiin' ndo' ña xa'a' a ña kuvita ini Ndiosí xa'a' e' ndii, na sanakua'a na ndo' kivi' nuu ndo' nda'a' a ndee naa iin tumani' ña yoo tiaku te kunduu a nditia Ndiosí, ña va'a kuni a xini a. Kuachi ndii sakan' kuni a saka'nu' ña'a' e'. ²Te kaka ka tu ndo' iin yivi' saa nii' xika' sakuu' ne yivi' iin yivi' vitin. Süu' jaan' ndii taxi ndo' ña ndasaxaa' Ndiosí nimá ndo' xiin' ña xanini ndo', sakan' te kuví kundani kaxi' ndo' ndee ña nduu' ña va'a ña kuni Ndiosí saa ndo', xiin' ña xtani a, xiin' ña xachuun' ndaku.

³Te xa'a' a ña ndani mii' Ndiosí yu'u na ni sakuiso' chuun' a yu'u te ka'an i xiin' sakuu' ndo'ó ña ka'an nuñu' ndo' xa'a' mii' ndo' ya'a ka te sakan' ña kuni a, süu' jaan' ndii kuni a ña kanini kuiti' ndo' xa'a' mii' ndo' saa naá nimá ndo', xiin' saa ni taxi Ndiosí ña ini ndo' xini ña'a' ndo'. ⁴Sakan' ña, naa kuu' yoo' ndii, yoo nu'u' nde'i i'in e', te kua'a' tu'un' kuu' a, ndisu xa yoo xa yoo chuun nuu' i'in a. ⁵Te nii' sakan' tu sakuu' yoo' ndii, tee' ndee kua'a' e' ndii, iin ndaa' nduu' e' xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo.

⁶Xa siin' ña chuun ni taxi Ndiosí nda'a' i'in e' saa kuni mii' a sañu'u' a yoo'. Naa' chuun va yoo ka xiin' ña ka'an tiakú nia tu'un a ndii, na saa nia ña jaan' saa kuu' ña ini kuiti' nia xini ña'a' nia. ⁷Te naa' ña chindiee' nia ne yivi' nduu' ña chuun ña ni natiin nia nuu' Ndiosí ndii, na chindiee' ña'a' nia. Te naa' ña sania'á nia ne yivi' nduu' a ndii, na sania'á ña'a' nia. ⁸Te naa' ña sandieni nia nimá ne yivi' nduu' a ndii, na sandieni ña'a' nia. Te naa' ña taxi nia ña'a' nduu' a ndii, na taxi nia a xiin' kanii' nimá nia. Te naa' ña ka'ndia chuun' nia nuu' ne nakayá xa'a' Jesús nduu' a ndii, na ka'ndia chuun' nia xiin' iin kanii' nimá nia. Te naa' ña kuvita ini nia xa'a' ne yivi' nduu' a ndii, na va'a kuni nia kii' xaa' nia a.

Saa xika' e' iin yivi' kii' nduu' xna'a e' ne xika' ichi' Cristo

⁹Te na kundani ta'an ndaku ndo', te na kundasi' ndo' ña nia'a, te kuní a ña kundikun kixin' ndo' ña va'a. ¹⁰Te kuní tu a ña kundani ta'an i'in ndo' ndee naa iin ndaa' yuva' si'i' ndo'. Te kuní ni tu a ña koto ka'nu' ta'an' i'in ndo'. ¹¹Te sachuun' ndiee' ndo', te kusuxan' ndo'. Te kuní a ña kaka nuu' ndo' nuu' xto'o e' Ndiosí xiin' iin kanii' nimá ndo'. ¹²Te na nakuatia' va ndo' xa'a' ña ndiatu' kutu' ini e'. Te sakan' tu na kukuie ini ndo' kii' yoo tundo'o' nuu' ndo', te na ka'an te ka'an tu ndo' xiin' Ndiosí. ¹³Te na chindiee' ndo' inga ne nduu' tu kuenta Cristo ne kuní ña'a nuu'. Te na natiin va'a ndo' ne xaá vi'e ndo'.

¹⁴Ka'an ndo' xiin' Ndiosí ña sañu'u' a ne sando'o' ndo'ó, na ka'an ndo' xiin' a ña sañu'u' ña'a' a, te süu' sanacha'an' ña'a' ndo'. ¹⁵Te na nakuatia' ndo' xiin' ne kuatia'. Te sakan' tu na kuaku ndo' xiin' ne xaku'. ¹⁶Te na kundiee maní' xiin' ta'an' ndo'. Te sakan' tu na küñuñu' ndo', süu' jaan' ndii nduün ndo' xiin' ne nda'vi so'o. Ni ndee na känini tu ndo' ña ne xini tuní ka nduu' mii' ndo'.

¹⁷Te na sänandiko' ndo' ña vä'a nuu' ne yivi' xa'a' ña vä'a ña xaa' nia xiin' ndo'. Süu' jaan' ndii na kaka ndo' saa ndo' ña vä'a xa'a' sakuu' ne jaan'. ¹⁸Te na saa va ndo' ña nduxa' te kaka maní' ndo' xiin' sakuu' ne yivi'. ¹⁹Ndo'ó, ne ndani i ndii, sänandiko' ndo' ña nia'a nuu' ne yivi' xa'a' ña nia'a ña xaa' nia xiin' ndo'. Süu' jaan' ndii taxí ndo' na sando'o' ña'a' mii' Ndiosí. Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: "Mii' yu'u nakan kuenta nuu' ne xaa' ña nia'a xiin' ne yivi', te nacha'vi i ne jaan' xa'a' ña ni xaa nia", kachi xto'o e'. ²⁰Te siin' tuku ndii, yoso' tu a tuku xaan' ndii: "Naa' iin ne ndasi' ndo'ó xi'í soko ndii, taxí ndo' ña kuxi nia. Te naa' ichí ini nia ndii, taxí ndo' tikuí ko'o nia. Kuachi ndii, naa' saa ndo' ña jaan' ndii, ka'an nuu' nia xa'a' ña nia'a ña ni xaa nia xiin' ndo' jaan'." Sakan' yoso' a. ²¹Taxí ndo' ña kanando ña nia'a ndo'ó, süu' jaan' ndii mii' ndo'ó kanando nuu' ña nia'a jaan' xiin' ña va'a.

13 ¹Te na kandixa' sakuu' ndo' sakuu' te xa'ndia chuun' nuu' ñuu. Kuachi ndii köo' ndee iin te jaan' kumi' ndiee' te ka'ndia chuun' ra naa' taxí Ndiosí a. Sakan' na kuii' te xa'ndia chuun' jaan' ndii, mii' Ndiosí ni sakuiso' chuun'

ñā'a' te ndiee' rā. ²Ñā jaan' na kuii' yoo kā xikuitá tei' nuu' ñā ka'án te xa'ndia chuun' jaan' ndii, xikuitá tei' tu nīa nuu' ñā chikandu'u' Ndiosí xa'a' ñā xa'ndia chuun' te jaan'. Te ne xikuitá tei' jaan' ndii, katun' nīa xa'a' ñā xikuitá tei' nīa jaan'. ³Sakan' ñā te xa'ndia chuun' ndii, süu' yoo rā te sayi'vi rā ne xaa' ñā va'a, süu' jaan' ndii yoo rā te sayi'vi rā ne xaa' ñā nīa'a. Xa'a' a jaan' na naa' küni ndo' kuyi'vi ndo' nuu' te xa'ndia chuun' jaan' ndii, ñā va'a saa ndo' te ka'an va'a rā xa'a' ndo'. ⁴Kuachi ndii, te xa'ndia chuun' jaan' ndii, Ndiosí nī taxi chuun' jaan' nuu' rā te kundiee manī' ndo'. Ndisu naa' xaa' ndo' ñā nīa'a ndii, kuní a kuyi'vi ndo' te jaan', sakan' ñā kümi' saka rā ñā ndiee' te sando'o' rā ne yivi'. Kuachi ndii Ndiosí nī taxi chuun' jaan' nuu' rā te sando'o' rā ne xaa' ñā nīa'a. ⁵Ñā jaan' na kuii' kuní a ñā kändixa' ndo' te xa'ndia chuun' nuu' ndo'. Süu' xa'a' a ñā kuvī sando'o' kuiti' rā ndo'ó kändixa' ñā'a' ndo', süu' jaan' ndii saa tu ndo' ñā jaan' xa'a' a ñā naá kaxi' nimá ndo'. ⁶Ñā jaan' na kuní a ñā cha'vi ndo' nda'a' te jaan' xu'un' yoo', kuachi ndii Ndiosí nī taxi chuun' jaan' nuu' rā. Te xa nditia ñā xa'ndia chuun' rā jaan' xika' rā i'in kivi'. ⁷Te nacha'vi ndo' sakuu' ne ndiso' ika' ndo'. Te naa' ndiso' ika' ndo' ndee kā xu'un' yoo' ndii, nacha'vi ndo' a nda'a' te jaan'. Te naa' ndiso' ika' ndo' xu'un' yoo' kuenta ñu'u' ndo' ndii, nacha'vi ndo' a. Te nuu' ne xata'an ñā xito' ka'nu' ñā'a' ne yivi' ndii, na koto' ka'nu' tu ñā'a' ndo'. Te naa' nuu' ñā xata'an ñā tiin ka'nu' ñā'a' ne yivi' ndii, na tiin ka'nu' tu ñā'a' ndo'

⁸Kuiso ika' ndo' ndee iin ne yivi'. Kuachi ndii, ñā kuní kuiti' a kuiso ika' ta'an' ndo' ndii, ñā kundani' ta'an' ndo' nduu' ñā jaan'. Sakan' ñā naa' kundani' e' ne yivi' xiin' e' ndii, xa saxinú e' ñā ka'án tu'un' ndei' Ndiosí. ⁹Kuachi ndii, naa ka'án tu'un' ndei' Ndiosí ndii: "Kümi' ndo' musa ndo'. Te kã'njī tu ndo' ne yivi'. Te sãkui'na' ndo'. Te kã'an ndo' tun vixi. Te ndiöo' inī ndo' xa'a' ñā'a ne yivi'." Te sakuu' tu'un' ndei' jaan' xiin' sakuu' kā tuku tu'un' ndei' Ndiosí ndii, nakuitá a xiin' ñā kundani' e' ne yivi' xiin' e' jaan' saa nii' ndani' xiin' mii' mii' e'. ¹⁰Te yoo kā ndani' ne yivi' ndii, köo' kivi' sando'o' nīa ne jaan' xiin' ñā nīa'a. Ñā jaan' na kuii' kii' ndani' e' ne yivi' ndii, xa saxinú e' tu'un' ndei' Ndiosí.

¹¹Ñā jaan' kuní a saa ndo', sakan' ñā xa kua'an va kivi'. Sakan' na kuii' ndoto nuu' ndo', sakan' ñā xika' ndo' iin yivi'

ndee naa ne iin' va ma'na nuu'. Kuachi ndii xa kuyatin' ka kivi' na kixin Cristo te sakaku a yoo' te sakan' kii' ni xa'a' ini e' xini na'a' e'. ¹²Xa kuyatin' ndi'i' nuu, te xa kuyatin' kivi' na nandiko' a. Sakan' na kuui' na vikuiin e' na xaa' e' na nia'a, na xaa' ne yivi' mii' iin yavi. Te na koo tu'va e' xiin' tu'un ndatun' Ndiosí, te kunta'an' e' xiin' na nia'a jaan'. ¹³Te na kaka va'a e' ndee naa iin ke'in' nduu' a. Te na kasa'a ndo' viko' loco, te saxini xiin' mi' tu ndo'. Te saa tu ndo' na xiin, ni ndee na kin' kuu' ndo' xiin' iin' ndo'. Te kani ta'an' ndo' kuento xiin' ne yivi', ni ndee kunduu tu ndo' ne ndasi' nuu'. ¹⁴Ndisu nuu' a jaan' ndii, kundikun ni'i' ndo' ichi' xto'o e' Jesucristo. Te vikuiin ndo' na xanini ndo' saa kuvi ki'in ndo' na ndioo' ini nu'u' nde'i' ndo'.

**Yo'o' ka'an Pablo saa kuní a kuu e' xiin'
ne itia' ini nuu' ichi' Cristo**

14 ¹Te natiin va'a naa natiin' va'a ndo' ne nduu' kuenta Cristo xiin' e', ne itia' ini nuu' ichi' a. Te ki' xaa' ndo' sakan' ndii, kani ta'an' ndo' kuento xiin' nia. ²Naa kuu' sava ndo'ó ndii, xanini ndo' na kuvi kuxi ndo' sakuu' nuu' a, ndisu tuku ndo', ne itia' na ini ndii, xanini ndo' na kuvi kuxi ndo' yuva kuiti'. ³Te ndo'ó, ne xixi' sakuu' nuu' a ndii, ka'an ichi' ndo' xiin' ne xixi' sakuu' nuu' a jaan'. Te ndo'ó, ne xixi' sakuu' nuu' a jaan' ndii, nataka' ndo' kuenta kuu' ne xixi' sakuu' nuu' a jaan'. Sakan' na ni natiin tu Ndiosí ne jaan'. ⁴Te koo' xachi' xa'a' a na natava' ndo'ó kuenta kuu' ne xika' nuu' nuu' xto'o e' Ndiosí. Mii' a jaan' ka'an naa' xika' nuu' va'a nia uun naa' xika' nuu' va'a nia nuu' a. Ndisu kaka ni'i' nia ichi' a, kuachi ndii kumi' xto'o e' Ndiosí jaan' ndiee' te chindiee' na'a' a.

⁵Yoo sava ne yivi' ndii, ka'nu' ka sava kivi' nuu' nia te sakan' tuku a, ndisu sava nia ndii, iin kachi nduu' sakuu' kivi' nuu' nia. Sakan' na kuui' i'in ne ka'an na jaan' ndii, kuní a na koo na ndaku nuu' nia na na kandixa' nia jaan' ndii, na va'a nduu' a. ⁶Te ne tuu na ka'nu' ka sava kivi' ndii, xa'a' xto'o e' xaa' nia a. Te ne koo' kivi' ka'nu' nuu' ndii, xa'a' xto'o e' xaa' nia a. Te ne xixi' sakuu' nuu' a ndii, xa'a' xto'o e' xixi' nia a, sakan' na taxi' nia na chindani Ndiosí. Te ne xixi' sakuu' nuu' a jaan' ndii, xa'a' xto'o e' xixi' nia a, sakan' na taxi' tu ne jaan' na chindani Ndiosí. ⁷Kuachi ndii ndee iin e' tiaku xa'a' mi' e'

kuiṭi'. Te ndee iin tu e' küvi xa'a' mii' e'. ⁸Te naa' tiaku e' ndii, xa'a' xto'o e' tiaku e' te saa e' ña kuni a. Te naa' ni xi'i e' ndii, kuenta xto'o e' nduu' e'. Na jaan' na kuii' naa' tiaku e', uun naa' ni xi'i e' ndii, kuenta xto'o e' nduu' e'. ⁹Kuachi ndii ni xi'i Cristo, te ni natiaku a, te sakan' kunduu a xto'o nuu' ne ni xi'i xiin' nuu' ne tiaku.

¹⁰Te ndo'ó ndii, köo' ndee iin xa'a' ña natava' ndo' kuenta kuu' ne nduu' kuenta Cristo xiin' e'. Te köo' tu ndee iin xa'a' ña ka'an ichi ndo' xa'a' ña. Kuachi ndii sakuu' e' kuita ndichi nuu' Cristo mii' sana'má a yoo'. ¹¹Sakan' ña yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Ka'an kaxi' i xiin' ndo' ña xa'a' ña tiaku i ndii, nuu' yu'u
kuita xiti' sakuu' ne yivi'

te ndiee yu'u' ña ña yu'u nduu' Ndiosí.

Kachi a. ¹²Na jaan' na kuii' i'in yoo' nataxi kuenta nuu' Ndiosí xa'a' mii' e'.

¹³Na jaan' na kuii' vikuiin e' ña natava' e' kuenta kuu' ta'an e'. Te nuu' a jaan' ndii, ndee chaa' ka chituni e' ña kunduu e' ña kaviko' ne nduu' kuenta Cristo xiin' e' te saa ña kuachi. ¹⁴Te xiní kaxi' yu'u ña nuu' xto'o e' Jesús ndii, köo' ndee iin ña xaxi' ña kiní iin' mii'. Ndisu naa' yoo ka tuu ña yoo ña xaxi' ña kiní iin' ndii, ña kiní iin' nduu' a nuu' mii' ne jaan'. ¹⁵Saa e' kuenta ndii, naa' satuxu'ví ndo' nimá iin ne nduu' kuenta Cristo xiin' ña xaxi' ndo' ndii, kuäsa' ka nia'á ndo' saa ndani e' ne jaan'. Xa'a' a jaan' na sanduxín ndo' xiin' ña xaxi' ndo' jaan' iin ne xa ni xi'i Cristo xa'a'. ¹⁶Na jaan' na kuii' taxi ndo' ña kanja'a ne yivi' xa'a' ña xiní ndo' nduu' ña va'a ña xaa' ndo'. ¹⁷Kuachi ndii, ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá e' ndii, süu' kuenta ña xaxi' uun ña xi'i' nduu' a. Süu' jaan' ndii kuenta ña xachuun' ndaku e', xiin' ña xika' maní e' iin yivi', xiin' ña va'a kuni e' nduu' a. Te sakuu' ña jaan' ndii, Espíritu Santo taxi' a nuu' e'. ¹⁸Kuachi ndii, yoo ka xika' nuu' nuu' Cristo sakan' ndii, va'a kuni Ndiosí xini ña'a' a. Te va'a tu kuni ne yivi' xini ña'a' ña.

¹⁹Na jaan' na kuii' na kundikun ni'i e' ña kundiee maní xiin' ta'an e', te sakuu' nuu' naa sakuu' nuu' ta'an e' nuu' ichi Ndiosí. ²⁰Xa'a' a jaan' na vikuiin ndo' ña sanduxín ndo' ña xaa' Ndiosí nimá ne ta'an e' xiin' Cristo xa'a' ña xaxi' ndo'. Na ndaku nduu' a ndii, ña va'a nduu' ndee ka nuu' ña xaxi'.

Te ndii, vā'a xaa' ndo' xaxi' ndo' ña xaxi', ña kaviko' tuku ne ta'an' e' jaan', te saa nia kuachi. ²¹Ndee va'a ka küxi e' ndei' ni ndee kö'o tu e' vino, ni ndee ndiaa ka inga ña'a, te sanama' tu ña'a' e' nuu' kuachi, te ni ndee saa tu e' ña kandixa' ne jaan' ndii, kuachi nduu' a, te ni ndee sätuxu'vi e' nimá ne jaan' xa'a' ña jaan'. ²²Te naa' kandixa' ndo'ó ndii, va'a saa ndo' ndee ka ña jaan' naa' saa ndo' a nuu' Ndiosí kuiti'. Sakan' ña sañu'u' va Ndiosí i'in ndo'ó, ne tiin' kuachi xiin' mii' kii' xaa' ndo' ña kandixa' ndo' nduu' ña ndaku. ²³Ndisu ne kandixa' ña vā'a kaxi' nia sava ña'a, te xaxi' nia a ndii, katun' xiin' mii' mii' nia, sakan' ña kandixa' nia ña ña vā'a nduu' a. Te sakuu' ne xaa' ña jaan', te kandixa' nia ña süu' ña va'a nduu' a ndii, kuachi nduu' a nuu' Ndiosí.

15 ¹Sakan' na kuu' yoo', ne xixa ña ini xini Jesús ndii, kuní a ña kundieni e' nuu' ne itia' ña ini xini nia a, te na kaka e' xa'a' ña va'a ña kuní mii' kuiti' e'. ²Süu' jaan' ndii kuní a ña sakuatia' e' ne ndikún ichi' Jesús xiin' e', te na nduku' tu e' ña va'a saa e' xa'a' nia, te ku'anu naa ku'anu nia nuu' ichi' Ndiosí. ³Kuachi ndii ni ndee mii' Cristo ni nduku' ña va'a xa'a' mii' a. Süu' jaan' ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii: “Ña ni kania'a ne yivi' xa'a' un' ndii, xa'a' yu'u ni kania'a nia.” Sakan' yoso' a. ⁴Kuachi ndii sakuu' ña yoso' nuu' tutu Ndiosí, ña ni ke'i xta'an' iin yivi' ndii, ni ke'i a, te sania'á a yoo' ña kuie koo ini e', te sandieni tu a yoo', te kundiatu ini e' ña ni taxi Ndiosí kuento a xa'a' nuu' e'. ⁵Ndiosí, ña taxi' ña kuie yoo ini e' xiin' ña xandieni yoo', na chindiee' ndo'ó te kundiee maní' naa ndiee' maní' xiin' ta'an' ndo' ndee naa kuní Cristo Jesús, ⁶te xiin' iin ndaa' nimá ndo' saka'nu' inga' ndo' Ndiosí, ña nduu' yuva' xto'o e' Jesucristo.

Na sania'á e' tu'un va'a nuu' ne tuku'

⁷Xa'a' a jaan' na kuu' natiin maní' ta'an' i'in ndo' ndee naa ni natiin maní' tu Cristo yoo', te natiin Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' ne yivi'. ⁸Ñaka'an' ndo' ña Cristo Jesús ndii, ni kixin a, te ni xika nuu a nuu' ne ta'an' i, ne Israel, te xiin' ña jaan' ni nia'a a ña Ndiosí ndii, ña xachuun' ndaku nduu' a, sakan' ña ni saxinú a ña ni ka'an a xiin' ne xii' yata' i. ⁹Te sakan' tu ni kixin a te saka'nu' ne tuku' Ndiosí xa'a' ña kuvita ini a xa'a' nia. Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Xa'a' a jaan' na ka'an i xiin' ne tuku' ña ña ka'nu' va
 nduu' yo'ó,
 te saka'nu' i yo'ó xita' i nuu' un'.
 Sakan' yoso' a. ¹⁰Te yoso' tu a ndii:
 Nakuatia' nimá ndo'ó, ne tuku',
 xiin' ndu'u, ne Israel, ne nduu' kuenta Ndiosí.
 Sakan' yoso' a. ¹¹Te yoso' tu a ndii:
 Ne tuku', na saka'nu' sakuu' ndo'ó xto'o e' Ndiosí.
 Te na ka'an ndatun' sakuu' ndo'ó, ne yivi' iin yivi' xa'a'
 Ndiosí.
 Sakan' yoso' a. ¹²Te yoso' tu a nuu' tutu a mii' ni ke'i Isaías ndii:
 Te kaku iin siani' xika' Isaí.
 Te jaan' ndii, ka'ndia chuun' ra nuu' sakuu' ne tuku'.
 Te ini ne jaan' kuni ña'a' nia.
 Sakan' yoso' a. ¹³Te mii' Ndiosí, ña taxi' ña ndiatu' ini e', na
 taxi tu a ña va'a kuni ndo', te taxi tu a ña mani' koo nimá
 ndo' xa'a' a ña ini ndo' xini ña'a' ndo'. Te koo kua'a' xava'a ña
 kundiatu ini ndo' saa ña ndiee' Espíritu Santo.

Chuun nuu' Pablo ña ni taxi Ndiosí saa ra tein ne tuku'

¹⁴Ñani ta'an' i, yu'u ndii, ini xna'a i ña xaa' ndo' sakuu'
 nuu' ña va'a xiin' ta'an' ndo'. Te xini kaxi' ndi'i ndo' ndee ña
 kuni Ndiosí kuni ndo'. Te ne chuun va nduu' ndo' ña kondia
 yu'u' ta'an' ndo'. ¹⁵Ndisu ni ke'i i tutu yo'o' mii' ka'an ndiee'
 a xa'a' sava ña'a, te sanaka'an' i ndo'ó xa'a' ña jaan'. Xaa' i
 sakan' kuachi ndii, Ndiosí nduu' ña ni xamani' yu'u chuun
 yo'o', ¹⁶te kunduu i te xika' nuu' nuu' Cristo Jesús xa'a' ne
 tuku', ña jaan' na nduu' i te ka'an ndoso' tu'un va'a xa'a'
 Ndiosí nuu' nia. Sakan' xaa' i te kunduu ne tuku', ne ini xini
 Ndiosí, ndee naa ña nasoko' i nuu' a, ña nduu' ña va'a kuni
 a xini a, te sakan' nduu' ne jaan' nditia Ndiosí xiin' ña ndiee'
 Espíritu Santo.

¹⁷Ña jaan' na kuu' kuvi ka'an kuatia' i xa'a' ña ni xaa' Cristo
 Jesús xiin' nda'a' i xiin' chuun ña xaa' i nuu' Ndiosí. ¹⁸Kuachi
 ndii ka'an nini kuiti' i xa'a' ña ni xaa' Cristo xiin' nda'a' i,
 sakan' ña xiin' ña ni ka'an i, te xiin' ña ni xaa i, ni taxi so'o
 ne tuku' jaan' tu'un va'a. ¹⁹Sakan' ña xiin' ña ndiee' ña taxi'
 Espíritu Ndiosí ni xaa i chuun ka'nu' xiin' ña nandan' ne yivi'.
 Sakan' na ni xa'a' i ndee ñuu' Jerusalén ka'an ndoso' i tu'un

va'a xa'a' Cristo sakuu' ñuu ndee ni xaa i nuu' ñu'u' Ilírico.
²⁰Xa'a' a jaan' na ka'an ndiee' xachi' nimá i ña ka'an ndoso'
 i tu'un va'a mii' tia'an kuni so'o ne yivi' xa'a' Cristo. Sakan'
 xaa' i te sania'á ka i ne xa ni xa'a' inga ne yivi' sania'á nia
 xa'a' ichi' Ndiosí. ²¹Süu' jaan' ndii xaa' i naa yoso' a nuu' tutu
 Ndiosí mii' ka'an a ndii:

Ne ni ka'an ne yivi' xiin' xa'a' ña jaan' ndii, kuni ña'a' nia.

Te ne ni xini so'o xa'a' ña jaan' ndii, kundani nia xa'a' a.
 Sakan' yoso' a.

**Chituní Pablo ña ku'un ndie'e' ra te kuni ra ne
 nduu' kuenta Jesús, ne ndiee' ñuu Roma**

²²Xa'a' a jaan' na ni kuvi ku'un ndie'e' i mii' ndiee' ndo'
 tee' ndee kua'a' va' ichi' ni ka'an nimá i. ²³Ndisu vitin ña xa ni
 ndi'i chuun nuu' i yo'o', te xa'a' a ña kua'a' kuiya xikán nimá
 i ku'un ndie'e' i mii' ndiee' ndo' ndii, ²⁴chituní i ña xka'ndia
 i mii' ndiee' ndo' jaan' kii' ku'un i ñu'u' España. Te kuvi
 chindiee' ndo' yu'u, te nakaa i ku'un i ñu'u' España jaan' kii'
 ndi'i va'a kuni inga' nimá e' ndia'vi' kivi'. ²⁵Ndisu vitin ndii,
 kua'an i ñuu Jerusalén te chindiee' i ne nduu' kuenta Ndiosí
 xiin' e'. ²⁶Kuachi ndii, ne nakayá xa'a' Jesús, ne ndiee' ñu'u'
 Macedonia xiin' ñu'u' Acaya ndii, ni ka'an nimá mii' nia ña
 ndasaiin nia xu'un' te chindiee' nia ne nda'vi kuu', ne nduu'
 kuenta Ndiosí xiin' e', ne ndiee' ñuu Jerusalén. ²⁷Te ni ka'an
 nimá mii' nia saa nia ña jaan', tee' ndee kande'i' ña chindiee'
 nia ne jaan' xa'a' a ña xi'na ne Israel jaan' ni taxi tu'un
 va'a xa'a' Jesús nuu' ne tuku' jaan'. Sakan' na kuni tu a ña
 chindiee' nia ne jaan' xiin' ña va'a ña kumi' nia. ²⁸Ña jaan' na
 kiii' kii' saxinú i chuun va'a yo'o', ña nataxi i xu'un' jaan' xa'a'
 ne nda'vi kuu' jaan' ndii, xka'ndia i mii' ndiee' ndo', te ikan' te
 ku'un i ñu'u' España. ²⁹Te xini i ña kii' xaa i mii' ndiee' ndo'
 ndii, xaa i xiin' sakuu' ña kuni sañu'u' ndi'i Cristo yoo'.

³⁰Ñani ta'an' i, ka'an nda'vi i xiin' ndo' xa'a' a ña ini e' xini
 e' xto'o e' Jesucristo, xiin' xa'a' a ña ndani ta'an' e' xiin' ña
 ndiee' Espíritu Santo ndii, chindiee' ndo' yu'u ña ka'an ndiee'
 ndo' xiin' Ndiosí xa'a' i. ³¹Te iin sakan' ka'an tu ndo' xiin' a
 ña sakakú a yu'u nuu' ne küni ini kuni Jesús, ne ndiee' ñuu
 Jerusalén, xiin' inga ne ndiee' nuu' ñu'u' Judea. Te ka'an tu
 ndo' xiin' a ña tiin mani' ne nduu' kuenta Jesús, ne ndiee' ñuu

Jerusalén jaan', xu'un' jaan'. ³²Sakan' te naa' kuní Ndiosí ndii, nii' sakan' va'a kuní na nimá i xaa i ndee mii' ndiee' ndo' jaan', te nandiee' i iin xa'a' tein ndo'. ³³Te na koo na Ndiosí ña taxi' ña maní' yoo nimá e' xiin' sakuu' ndo'. Sakan' na kunduu a.

Ti'vi' Pablo cha'an' sava ne ndiee' ñuu Roma

16 ¹Te sakan' tu ka'án nda'vi i xiin' ndo' ña natiin va'a ndo' ña' ta'an' e' Febe, ña' jaan' ndii, ña' xito' ne nakayá xa'a' Jesús ñuu Cencrea nduu' a'. ²Te xa'a' a ña kuenta xto'o e' nduu' a' ndii, natiin maní' ña'a' ndo' saa xata'an natiin' maní' e' ne nduu' kuenta a' xiin' e'. Te chindiee' ña'a' ndo' xiin' ndee ka ña kuní nuu' a', sakan' ña xa ni chindiee' kua'a' a' ne yivi', te ni chindiee' tu a' yu'u.

³Kua'an Ndiosí na koo Priscila xiin' ii' a' Aquila, ne xachuun' inga' xiin' i nuu' Cristo Jesús. ⁴Te ni sando'o' xiin' mii' nia te sakakú nia yu'u, ndee kuain' ni kuu nia. Te süu' yu'u kuiti' taxi' ña chindani Ndiosí xa'a' ne jaan'. Süu' jaan' ndii sakan' tu ne tuku', ne nakayá xa'a' Jesús ndii, taxi' nia ña chindani a xa'a' ne jaan'. ⁵Te kua'an Ndiosí koo tu ne nakayá xa'a' Jesús, ne nduiin' vi'e ne jaan'.

Te kua'an Ndiosí koo tu te ndani va i, te nduu' Epeneto. Te xi'na ka te jaan' ni ini xini Cristo te sakan' sakuu' ne ndiee' nuu' ñu'u' Asia.

⁶Te kua'an Ndiosí koo tu María, ña' xa xika' nuu' kua'a' tein ndo'ó.

⁷Kua'an Ndiosí koo Andrónico xiin' Junia. Te judío, te ta'an' i, nduu' tu te jaan'. Te ni ñu'u' inga' ndu vi'e kaa xa'a' tu'un va'a xa'a' Jesús. Te ka'án va'a va te nda'a' xa'a' Cristo xa'a' te jaan'. Te xi'na ka te jaan' ni ini xini Cristo te sakan' yu'u.

⁸Kua'an Ndiosí koo Amplias, te ndani va i, te nduu' kuenta xto'o e'.

⁹Kua'an Ndiosí koo Urbano, te xachuun' inga' xiin' ndu nuu' Cristo Jesús. Te sakan' tu kua'an Ndiosí koo Estaquis, te ndani i. ¹⁰Kua'an Ndiosí koo Apeles, te ni nia'a nuu' kua'a' tundo'o' ña ini ra xini ra Cristo. Kua'an Ndiosí koo tu Aristóbulo xiin' ne iin kuu' xiin' ra.

¹¹Kua'an Ndiosí koo Herodión, te nduu' te judío, te ta'an' i. Kua'an Ndiosí koo Narciso xiin' ne iin kuu' xiin' ra, ne ini xini xto'o e'.

¹²Kua'an Ndiosí koo Trifena xiin' Trifosa. Te xachuun' ne jaan' kuenta xto'o e'. Kua'an Ndiosí koo tu Pérsida, ña' ndani e', ña' xachuun' va tu kuenta xto'o e'.

¹³Kua'an Ndiosí koo Rufo, te xika' nuu' va'a nuu' xto'o e', te kua'an Ndiosí koo tu si'i' ra, ña' nduu' ndee naa si'i' tu yu'u.

¹⁴Kua'an Ndiosí koo Asíncrito, xiin' Flegonte xiin' Hermas, xiin' Patrobas xiin' Hermes. Kua'an Ndiosí koo tu ñani ta'an' e', ne nakayá xa'a' Cristo xiin' ne jaan'.

¹⁵Kua'an Ndiosí koo Filólogo xiin' Julia xiin' Nereo xiin' ña' ta'an' ra. Te kua'an Ndiosí koo tu Olimpas xiin' sakuu' ne nduu' kuenta Jesús xiin' ne jaan'.

¹⁶Chito nuu' ta'an' ndo' kuenta Jesús, te xiin' ña jaan' nakuatu ta'an' ndo'. Te ti'vi' sakuu' i'in ti'vi' ne nakayá xa'a' Cristo cha'an' ndo'.

¹⁷Ñani ta'an' i, ka'an nda'vi i xiin' ndo' ña koto xiin' mii' ndo' nuu' ne kuni nata'vi' ndo'ó. Ne jaan' ndii, kuni kaviko' nia ndo'ó xiin' ña xini xa'an' ña năkuitá xiin' ña ndixa xa'a' Jesús, ña ni kandixa' ndo'. Kuxioo naa kuxioo' ndo' nuu' ne jaan'. ¹⁸Kuachi ndii, ne yivi' jaan' ndii, süu' xika' nuu' nia nuu' xto'o e' Jesucristo. Süu' jaan' ndii xika' nuu' nia xa'a' ña xikán iin' mii' kuiti' nia. Te xiin' kuento ndatun' va ka'an nia. Te sakan' tu xiin' kuento vixi sachié nia ne yivi'. Sakan' xaa' nia xini xa'an' nia ne naa' kuu'. ¹⁹Kuachi ndii xiní sakuu' ne yivi' ña saxinú ndo' tu'un va'a xa'a' Cristo, te sakuatia' va ña jaan' nimá i. Ndisu kuní i ña chuun va koo ini ndo' nuu' ña va'a, te koo sa'ví ini ndo' nuu' ña nia'a. ²⁰Te Ndiosí, ña taxi' ña mani' ndii, nă'a' ka te kue'ni a ña ndiva'a nuu' ndo'. Te na sañu'u' na xto'o e' Jesucristo ndo'ó.

²¹Timoteo, te xachuun' inga' xiin' i ndii, ti'vi' ra cha'an' ndo'. Te iin kachi xaa' Lucio xiin' Jasón xiin' Sosípater. Te judío, te ta'an' i, nduu' tu te jaan'.

²²Ti'vi' tu yu'u te nani' Tercio, cha'an' ndo', te ni ke'i tutu yo'o'. Te nduu' tu yu'u kuenta xto'o e' Jesús xiin' ndo'. ²³Ti'vi' Gayo cha'an' ndo'. Te jaan' ndii, natiin' va'a ra yu'u xiin' sakuu' ne nakayá xa'a' Jesús yo'o'. Te ti'vi' tu Erasto cha'an' ndo'. Te jaan' ndii, te xito' xu'un' xa'a' ñuu yo'o' nduu' ra. Te ti'vi' tu ñani ta'an' e' Cuarto cha'an' ndo'. ²⁴Te na sañu'u' na xto'o e' Jesucristo sakuu' ndo'ó. Sakan' na kunduu a.

Tuku ni xaka'nu' Pablo Ndiosí

25 Te na saka'nu' e' Ndiosí, ña kuvi taxi' ña ndiee' ndo' te kuita ni'i ndo' xiin' ña kandixa' ndo' saa nakuitá xiin' tu'un va'a, ña ka'án ndoso' i nuu' ndo' xa'a' Jesucristo. Te nakuitá tu ña ka'án ndoso' i jaan' xiin' ña ni yoo si'e ni xaa Ndiosí ndee kii' tia'an kua'a iin yivi' xta'an' kivi'. 26 Ndisu vitin ndii, xa ni satuví Ndiosí ña ndixa xa'a' Jesús, ña ni yoo si'e jaan', ña ni ke'i te ni ka'an tiakú tu'un a jaan', saa nii' ni ka'an tuní mii' Ndiosí jaan', ña yoo ndee ndi'i' ni kivi', te kuni sakuu' ti'vi ne tuku' ña ndixa jaan', te kuvi kuini sakuu' ne yivi' kuni ña'a' ña, te kuvi tu kandixa' ña'a' ña. 27 Te iin ndaa' Ndiosí ña ndichi va jaan' na saka'nu' e' ndee ndi'i' ni kivi' xa'a' ña ni xaa Jesucristo. Sakan' na kunduú a.